

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Hana Martinátová

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Ekonomické zabezpečení preprimárního vzdělávání ve Valašském Meziříčí
Economic Provision of the Preprimary Education in Valašské Meziříčí

Student: Bc. Hana Martinátová
Vedoucí diplomové práce: PhDr. Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Hana Martinátová**

Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace: 00 Veřejná ekonomika a správa

Téma: Ekonomické zabezpečení preprimárního vzdělávání ve Valašském
Meziříčí
Economic Provision of the Preprimary Education in Valašské Meziříčí

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Správa a financování preprimárního vzdělávání v ČR
 3. Analýza hospodaření mateřských škol ve Valašském Meziříčí
 4. Zhodnocení výsledků analýzy a formulace doporučení k hospodaření mateřských škol ve Valašském Meziříčí
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TĚGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 192 s. ISBN 978-80-7263-664-8.

OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

VALENTA, Jiří. *Právní rámec řízení škol a školských zařízení*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2010. 340 s. ISBN 978-80-87173-16-9.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **PhDr.Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 25. 04. 2013

martinátová

Bc. Hana Martinátová

OBSAH

1	Úvod.....	4
2	Správa a financování preprimárního vzdělávání v České republice	6
2.1	Preprimární vzdělávání	9
2.2	Zdroje a mechanismy financování preprimárního vzdělávání zajišťovaného příspěvkovými organizacemi zřizovanými obcí	11
2.3	Systém odměňování zaměstnanců	15
2.4	Zásady hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřských škol.....	18
3	Analýza hospodaření mateřských škol ve Valašském Meziříčí	24
3.1	Mateřská škola Krhová	33
3.2	Mateřská škola Kraiczova.....	39
4	Zhodnocení výsledků analýzy a formulace doporučení k hospodaření mateřských škol ve Valašském Meziříčí	44
5	Závěr	50
	Seznam použité literatury	52
	Zkratky	56
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce.....	57
	Seznam příloh.....	58
	Přílohy	1

1 Úvod

Diplomová práce je zaměřena na oblast školství. Školství je součástí vzdělávací politiky, která odráží vyspělost země. Úroveň a kvalita školství je závislá na objemu finančních a jiných prostředků, které se získávají převážně z veřejného rozpočtu, neboť školství patří do oblasti veřejného sektoru.

Předmětem diplomové práce je preprimární vzdělávání a jeho ekonomické zabezpečení. Podle školského zákona preprimární vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání.¹

Cílem diplomové práce je na základě zhodnocení finančního hospodaření mateřských škol ve Valašském Meziříčí v letech 2008 – 2012 navrhnout doporučení pro zkvalitnění hospodaření příspěvkových organizací vykonávajících činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí, a to i s ohledem na systém financování preprimárního vzdělávání v České republice.

Řešení vychází z hypotézy, že mateřské školy ve Valašském Meziříčí dostávají přiměřenou výši finančních prostředků od zřizovatele a ze státního rozpočtu na zabezpečení jejich činnosti. Druhá hypotéza předpokládá, že příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřské školy mají vyrovnaný hospodářský výsledek a maximálně využívají kapacitu v počtu dětí, což bude ověřováno na vybraných mateřských školách.

S ohledem na stanovený cíl bude v teoretické části práce použita metoda zobecnění, deskripce a syntézy. V praktické části bude provedena metoda analýzy a následně komparace zjištěných dat o finančním hospodaření vybraných mateřských škol z Valašského Meziříčí.

Následující druhá kapitola diplomové práce se bude zabývat teoretickým vymezením preprimárního vzdělávání a jeho financováním. Pozornost bude věnována školství v České republice, správě a finančnímu zabezpečení preprimárního vzdělávání. Budou podrobněji popsány zdroje a mechanismy financování, systém odměny zaměstnanců a zásady hospodaření příspěvkových organizací, které vykonávají činnost mateřských škol.

Třetí kapitola se bude zabývat analýzou finančního hospodaření vybraných mateřských škol ve Valašském Meziříčí. Práce bude zaměřena na finanční prostředky poskytované mateřským školám zejména od zřizovatele a ze státního rozpočtu. Bude provedena případová studie u vybraných příspěvkových organizací, ve které bude

¹ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, v platném znění

analyzováno finanční hospodaření v letech 2008 – 2012, na základě předem stanovených ekonomických parametrů, které jsou nezbytné pro provedení analýzy.

Ve čtvrté kapitole bude shrnuta situace preprimárního vzdělávání ve Valašském Meziříčí a bude provedeno zhodnocení výsledků analýzy vybraných mateřských škol ve Valašském Meziříčí ve sledovaném období a bude navrženo doporučení pro jejich efektivnější hospodaření.

K vypracování diplomové práce bude použita odborná literatura zaměřená na školství, zákony, vyhlášky a webové stránky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vztahující se k dané problematice. Cenným zdrojem budou také interní materiály a informace poskytnuté pracovníky mateřských škol z Valašského Meziříčí a pracovníky Městského úřadu Valašské Meziříčí.

2 Správa a financování preprimárního vzdělávání v České republice

Správa školství České republiky je v kompetenci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Jeho působnost vymezuje zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona je MŠMT ČR ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, a pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku a sportovní reprezentaci státu.²

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy:³

- plní v okruhu své působnosti úkoly stanovené v zákonech a v jiných obecně závazných právních předpisech,
- ve své činnosti se řídí ústavními a ostatními zákony a usneseními vlády,
- zkoumá společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzuje dosahované výsledky a činí opatření k řešení aktuálních otázek,
- zpracovává koncepce rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek, které předkládá vládě České republiky,
- předkládá za svěřená odvětví podklady potřebné pro sestavení návrhů státních rozpočtů republiky a pro přípravu jiných opatření širšího dosahu,
- zaujímá stanovisko k návrhům, které předkládají vládě České republiky jiná ministerstva, pokud se týkají okruhu jeho působnosti,
- pečuje o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky, např. připravuje návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se působnosti MŠMT ČR, připravuje návrhy, jejichž přípravu mu uložila vláda nebo dbá o zachování zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě,
- zabezpečuje ve své působnosti úkoly související se sjednáváním mezinárodních smluv, s rozvojem mezistátních styků a mezinárodní spolupráce,
- zabezpečuje ve své působnosti úkoly, které vyplývají pro Českou republiku z mezinárodních smluv, jakož i z členství v mezinárodních organizacích,

² Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

³ Tamtéž

- zpracovává a v rozsahu nezbytném pro plnění vlastních úkolů také využívá informace z ostatních ministerstev a nižších orgánů státní správy.

Vzdělávací soustava České republiky se řídí **právními normami**, které vymezují předpisy upravující předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, práva a povinnosti fyzických a právnických osob vykonávající činnost škol a školských zařízení. Mezi tyto právní normy patří např.:

- zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 218/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška MŠMT ČR č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů,
- apod.

Školská správa je správa veřejná a je realizovaná státními institucemi a samosprávnými institucemi v přenesené působnosti. Mezi státní instituce patří Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstvo obrany ČR, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti ČR nebo Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Dále mezi instituce zajišťující školní správu patří Česká školní inspekce, Národní ústav odborného vzdělávání nebo Ústav pro informace ve vzdělávání.

Česká školní inspekce je podřízena Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, ale netýká se vysokého školství. Česká školní inspekce je podle školského zákona správní úřad s celostátní působností, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou. Organizačně je členěna na ústředí České školní inspekce se sídlem v Praze a inspektoráty České školní inspekce. V jejím čele je ústřední školní inspektor. Zpracovává koncepční záměry inspekční činnosti a systémy hodnocení vzdělávací soustavy.⁴

⁴ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů

Česká školní inspekce:⁵

- získává a analyzuje informace o vzdělávání dětí, žáků a studentů, o činnosti škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku, sleduje a hodnotí efektivnost vzdělávací soustavy,
- zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů,
- zjišťuje a hodnotí naplnění školního vzdělávacího programu a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem,
- vykonává státní kontrolu dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb,
- vykonává veřejnosprávní kontrolu využívání finančních prostředků státního rozpočtu.

Národní ústav odborného vzdělávání se věnuje všeobecnému, odbornému, uměleckému i jazykovému vzdělávání a zabývá se otázkami pedagogicko-psychologického, výchovného a kariérového poradenství a dalším vzděláváním pedagogických pracovníků. Vznikl 01. 07. 2011 sloučením Národního ústavu odborného vzdělávání, Výzkumného ústavu pedagogického a Institutu pedagogicko-psychologického poradenství ČR. Spolupracuje s Evropskou unií a má na starosti tvorbu rámcových vzdělávacích programů.⁶

Ústav pro informace ve vzdělávání je příspěvkovou organizací, která je přímo řízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR se sídlem v Praze. Ústav pro informace ve vzdělávání plní především tyto funkce:⁷

- statistickou a statisticko-evidenční, kde zejména vypracovává, spravuje a aktualizuje statistické údaje v oblasti školství,
- informační a knihovnickou, kde zejména spravuje Národní pedagogickou knihovnu Komenského a poskytuje státní správě a odborné i laické veřejnosti komplexní i specializované informační služby v oblasti školství a vzdělávání (vydává odborné publikace v oblasti vzdělávání a školství),
- výzkumnou a analytickou, kde zejména zpracovává analýzy, šetření a prognózy stavu a rozvoje vzdělávacího systému a školské a vzdělávací politiky, participuje

⁵ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů

⁶ Národní ústav pro vzdělávání: *O nás. Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Národní ústav pro vzdělávání [2012-12-19]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vse-o-nuv>

⁷ Ústav pro informace ve vzdělávání: *Ústav pro informace ve vzdělávání* [online]. Ústav pro informace ve vzdělávání [2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/link/ustav-pro-informace-vzdelavani>

na mezinárodních výzkumech a zastupuje ČR v mezinárodních informačních systémech v oblasti vzdělávání,

- organizační a koordinační funkci.

2.1 Preprimární vzdělávání

Vzdělávání je obecně založeno na zásadách rovného přístupu každého občana České republiky ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace, ať už z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu. Vzdělávání zohledňuje potřeby jednotlivce, vzájemnou úctu, respekt, názory, solidaritu a důstojnost všech účastníků. V České republice je vzdělávání bezplatné na základních a středních školách, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí. Vzdělávání je také založeno na zásadě svobodného šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa, a to s možností každého občana vzdělávat se po dobu celého života. S ohledem na zaměření se diplomová práce bude dále zabývat preprimárním vzděláváním.

Preprimární vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání. Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.⁸

Dětem v mateřských školách se poskytuje hmotné zabezpečení, které zahrnuje školní stravování po dobu jejich pobytu ve škole a ve školském zařízení a dále v případě potřeby i ubytování. Toto hmotné zabezpečení zajišťuje pro své děti právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení. Hmotné zabezpečení lze poskytovat i za úplatu. Školní stravování se zajišťuje přednostně v zařízeních školního stravování. Právnické osoby, které vykonávají činnost škol nebo školských zařízení, mohou zajišťovat školní stravování smluvně i u jiné osoby, která poskytuje stravovací služby. Školní stravování se řídí výživovými normami.

Mateřské školy zapsané ve školském rejstříku můžeme rozdělit podle zřizovatele na:

- veřejné – zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí,
- církevní – zřizuje církev nebo náboženská společnost,

⁸ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů

- soukromé – zřizuje jiná fyzická nebo právnická osoba.

Všechny školy získaly ze zákona právní subjektivitu, tudíž je lze dále rozdělit podle právní formy na:

- školské právnické osoby - upravuje zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů a zřizovatelem může být kraj, obec, dobrovolný svazek obcí, fyzické a právnické osoby,
- příspěvkové organizace - upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, kde zřizovatelem může být kraj, obec nebo dobrovolný svazek obcí,
- právnické osoby podle zvláštních předpisů - v.o.s. nebo s.r.o. upravuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, o.p.s. upravuje zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů, jejichž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb podle těchto zákonů.

Podle zaměření je lze dále dělit na běžné a speciální pro děti se zdravotním postižením. S ohledem na zaměření diplomové práce bude pozornost věnována příspěvkovým organizacím, které vykonávají činnost mateřských škol zřizovaných územním samosprávným celkem.

Právnická osoba vykonávající činnost mateřské školy zřizovaná jedním zřizovatelem **vzniká** jeho rozhodnutím. O vzniku vydá zřizovatel zřizovací listinu. Tato listina obsahuje název a sídlo mateřské školy, název, sídlo a IČ zřizovatele, označení statutárního orgánu a způsob, jakým vystupuje jménem mateřské školy. Dále druh školy, druh a typ školského zařízení, jejíž činnost mateřská škola vykonává a předmět, podmínky a rozsah doplňkové činnosti. Také obsahuje počet členů rady v případě mateřské školy zřizované jinou právnickou nebo fyzickou osobou a vymezení doby, na kterou je mateřská škola zřízena.

Zániku právnické osoby vykonávající činnost mateřské školy předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace. Likvidace se neprovede v případě sloučení, splynutí nebo rozdělení a v případě zrušení mateřské školy zřízené ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí. Právnická osoba vykonávající činnost mateřské školy se ruší dnem uvedeným v rozhodnutí o zrušení mateřské školy, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí bylo přijato, dnem uvedeným v rozhodnutí nebo smlouvě o sloučení, splynutí, nebo rozdělení, pokud dochází k zániku mateřské školy v důsledku jejího sloučení, splynutí nebo rozdělení, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí bylo přijato nebo smlouva uzavřena, uplynutím doby,

na kterou byla zřízena, dnem účinnosti rozhodnutí, kterým došlo k výmazu poslední školy nebo školského zařízení, jehož činnost právnická osoba vykonávající činnost mateřské školy vykonávala, z rejstříku škol a školských zařízení, zamítnutím insolvenčního návrhu proto, že majetek mateřské školy nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo zrušením konkursu proto, že majetek mateřské školy je zcela nepostačující, nebo po splnění rozvrhového usnesení, dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení mateřské školy, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí nabylo právní moci.⁹

2.2 Zdroje a mechanismy financování preprimárního vzdělávání zajišťovaného příspěvkovými organizacemi zřizovanými obcí

S ohledem na zaměření práce budou v následující části podrobněji popsány zdroje a mechanismy financování preprimárního vzdělávání zajišťovaného příspěvkovými organizacemi zřizovanými obcí.

Zdroje finančních prostředků příspěvkových organizací vykonávajících činnost mateřských škol jsou ze státního rozpočtu, z rozpočtu územních samosprávných celků, z hlavní a doplňkové činnosti, od zřizovatele, z dotací na úhradu výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu EU, z dotací na úhradu výdajů podle mezinárodních smluv, z darů nebo dědictví.

Mechanismus financování preprimárního vzdělávání veřejných zřizovatelů je založen na formě normativního a programového financování ze státního rozpočtu, pokud se mateřská škola některého z programů v daném roce účastní. **Normativní financování** je základní systémový nástroj financování školství. Jedná se o poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu, podle skutečného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení. Finanční prostředky školám a školským zařízením zřizovaných územními samosprávnými celky se poskytují podle **republikových normativů**, které stanovuje ministerstvo jako výši výdajů připadající na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního vzdělávání, základního vzdělávání, středního nebo vyššího odborného vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných kraji, obcemi a svazky obcí na kalendářní rok.

⁹ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů

Je stanoveno pět základních kategorií podle poskytovaného vzdělávání, a to:¹⁰

- dítě v předškolním věku vzdělávání (kategorie 3 - 5 let),
- žák plnící povinnou školní docházku (kategorie 6 - 14 let),
- žák v denní formě středního vzdělávání s výjimkou žáka plnícího povinnou školní docházku včetně žáků 1. – 2. ročníků nástavbového studia v denní formě vzdělávání, kteří jsou zde zahrnuti od roku 2009 (kategorie 15 - 18 let),
- student v denní formě vyššího odborného vzdělávání (kategorie 19 - 21 let),
- počet lůžek v krajských zařízeních ústavní výchovy (KZÚV) pro děti a mládež (kategorie 3-18 let v KZÚV).

Následující tabulka (2.1) znázorňuje přehled o výši republikových normativů v České republice v letech 2008 – 2012 pro věkovou kategorii 3-5 let:

Tab. 2.1 – Republikové normativy 2008 - 2012 pro věkovou kategorii 3 – 5 let

Rok	NIV celkem (Kč/žáka)	MP celkem vč. odvodů (Kč/žáka)	ONIV celkem (Kč/žáka)	Limit PZ Z./1000 ž.
2008	37 096	36 799	297	140,590
2009	37 496	37 079	417	140,590
2010	39 858	39 510	348	138,481
2011	36 136	35 837	299	129,000
2012	38 833	38 625	208	128,607

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z webových stránek MŠMT ČR

Objemem finančních výdajů republikových normativů je celková výše přímých neinvestičních výdajů (NIV) poskytovaných ze státního rozpočtu, které se člení na mzdové prostředky (MP) + odvody a na ostatní neinvestiční výdaje (ONIV). Jejich součástí je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců připadajících na 1000 dětí. Výše přímých neinvestičních výdajů se v roce 2009 zvýšila oproti předchozímu roku jen nepatrně o 1,08 %, zato v roce 2010 se zvýšila o 6,30 % oproti roku 2009. Co se týká mzdových prostředků a odvodů, je největší rozdíl v roce 2010, kde se výdaje zvýšily oproti roku 2009 o 6,56 %. V ostatních neinvestičních výdajích je na 1 žáka za rok 2012 nejméně finančních prostředků, a to 208 Kč. Limit počtu zaměstnanců připadajících na 1000 dětí se ve sledovaném období pohybuje v rozmezí 128 – 140 zaměstnanců.

Ministerstvo poskytuje na základě republikových normativů krajským úřadům formou dotace na zvláštní účet kraje finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu na činnost

¹⁰ Principy normativního rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2012

škol a školských zařízení zřizovaných krajem, obcemi nebo svazkem obcí. Krajský úřad v přenesené působnosti pak následně tyto finanční prostředky prostřednictvím krajských normativů rozepisuje a poskytuje právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které jsou zřízeny krajem, obcemi nebo svazkem obcí. Obecní úřad obce s rozšířenou působností zpracovává návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem a krajskými normativy a předává je krajskému úřadu.¹¹

Při stanovení krajských normativů vychází krajský úřad zejména z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji, rámcových vzdělávacích programů nebo akreditovaných vzdělávacích programů pro vyšší odborné vzdělávání, rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické nebo přímé pedagogicko-psychologické činnosti a naplněnosti tříd, studijních skupin a oddělení v jednotlivých školách a školských zařízeních. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem členění krajských normativů, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, vztah mezi ukazateli a jednotkami výkonu, ukazatele pro výpočet minimální úrovně krajských normativů a zásady pro jejich zvýšení a jejich zveřejnění ve Věstníku. Pro stanovení krajských normativů je rozhodný ukazatel:¹²

- průměrného počtu jednotek výkonu připadajícího na 1 pedagogického pracovníka,
- průměrného počtu jednotek výkonu připadajícího na 1 nepedagogického pracovníka,
- průměrné měsíční výše platu pedagogického pracovníka,
- průměrné měsíční výše platu nepedagogického pracovníka,
- průměrné roční výše ostatních neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu připadající na jednotku výkonu.

Na každou jednotku výkonu, pokud je u škol a školských zařízení v rámci kraje v daném kalendářním roce realizována, se stanoví 1 krajský normativ. Krajský normativ je tvořen základní částkou, popřípadě také příplatkem (např. příplatek na 1 dítě se zdravotním postižením). Při stanovení výše příplatků se vychází z průměrné výše finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných v uplynulém kalendářním roce prostřednictvím krajských normativů na 1 dítě, 1 žáka umístěného ve zdravotnickém zařízení, který se vzdělává ve škole při tomto zdravotnickém zařízení v rámci kraje.¹³

¹¹ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹² Vyhláška č. 2005/492 Sb. o krajských normativech

¹³ Tamtéž

Základem konstrukce krajských normativů jsou republikové normativy stanovené ministerstvem pro předcházející rok, které v celkové výši NIV zůstanou stejné. Odlišná je však jejich vnitřní struktura, která je ovlivněna snížením rozpočtových zdrojů v oblasti mzdových prostředků včetně odvodů a naopak podstatným zvýšením rozpočtových zdrojů v oblasti ONIV. Zákon č. 504/2012 Sb., o státním rozpočtu České republiky, již neobsahuje závazný průřezový ukazatel Výdaje na krytí mzdových nákladů pedagogických pracovníků regionálního školství vč. příslušenství. Proto jsou závazné ukazatele normativního rozpisu rozpočtu na daný rok pro jednotlivé kraje stanoveny samostatně.¹⁴

Mezi další zdroje získávání finančních prostředků patří **příjmy z hlavní a doplňkové činnosti**. Za hlavní činnost škol a školských zařízení je považována činnost, kvůli které byly dané školy zřízeny. Doplňkovou činnost mohou školy a školská zařízení vytvářet dobrovolně dle rozhodnutí zřizovatele, avšak mateřské školy zpravidla doplňkovou činnost nemívají.

Finanční prostředky od zřizovatele jsou školám a školským zařízením poskytovány podle stanovených pravidel jejich zřizovatele. Tyto finanční prostředky jsou vedeny formou příspěvku na provoz, na energie, na opravy, na mzdy apod. Podrobněji se jimi bude práce zabývat ve třetí kapitole.

Česká republika je od 01. 05. 2004 členem Evropské unie. Od této doby máme možnost čerpat **finanční prostředky z fondů Evropské unie**, konkrétně se jedná o strukturální fondy EU, které jsou tvořeny Evropským fondem pro regionální rozvoj a Evropským sociálním fondem a dále se jedná o Fond soudržnosti. Dotace z fondů Evropské unie si každá škola či školské zařízení vyjednává samostatně v rámci regionálních operačních programů územně samosprávných celků.

Školy a školská zařízení získávají finanční prostředky nejen z veřejných zdrojů, ale i ze **soukromých zdrojů**. Mezi soukromé zdroje finančních prostředků patří například sponzorské dary pro danou školu či školské zařízení, tudíž se s nimi setkáváme individuálně u každé školy.

Další podkapitola se bude týkat systému odměňování zaměstnanců, neboť výše platů pro pedagogické a nepedagogické pracovníky má v oblasti školství velice důležitou roli. V nákladech se jedná o mzdové položky a ve výnosech se jedná o položky, které dostávají školy a školská zařízení v podobě příspěvku a dotace od zřizovatele a ze státního rozpočtu.

¹⁴ Principy normativního rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2012

2.3 Systém odměňování zaměstnanců

Za vykonanou práci přísluší zaměstnanci mzda, plat nebo odměna z dohody. Mzda je peněžité plnění a plnění peněžité hodnoty (naturální mzda) poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci za práci. Plat je peněžité plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem, kterým je stát, územní samosprávný celek, státní fond, příspěvková organizace, jejíž náklady na platy a odměny za pracovní pohotovost jsou plně zabezpečovány z příspěvku na provoz poskytovaného z rozpočtu zřizovatele nebo z úhrad podle zvláštních právních předpisů, školská právnická osoba zřízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí podle školského zákona nebo veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení.¹⁵

Pojmy plat a mzda jsou základními pojmy v oblasti odměňování zaměstnanců v pracovněprávních vztazích. Základní právní oporu pro stanovení definice každého z těchto dvou pojmů tvoří ustanovení čl. 28 Listiny základních práv a svobod, podle něhož mají zaměstnanci právo na spravedlivou odměnu za práci. Pojem plat je výlučně pro označení odměny za práci zaměstnanců u zaměstnavatelů. V případě odměňování zaměstnanců škol a školských zařízení se tedy platem nazývá odměna za práci zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými orgány – tedy obcemi, svazky obcí, krajem a ministerstvem školství. Pojem mzda je pak používán pro označení odměny za práci zaměstnanců u ostatních zaměstnavatelů.¹⁶

Diplomová práce je zaměřena na příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřských škol zřizovanými obcí, proto zaměstnanci těchto organizací dostávají finanční odměny za svou práci v podobě platu. Plat je způsob odměňování, který je velmi přesně definován právními předpisy nejen co do formy, ale i pokud jde o podmínky přiznání nároku na jeho jednotlivé složky a většinou i co do výše těchto složek. To přináší mj. i zásadní odlišnosti v možnostech kolektivního vyjednávání zaměstnanců a zaměstnavatelů v oblasti odměňování. Zatímco o mzdě mohou zaměstnanci a jejich odborové organizace vyjednávat v podstatě bez omezení a mzdová ujednání tak tvoří podstatnou část kolektivních smluv, kolektivní vyjednávání o platech je na úrovni jednotlivých zaměstnavatelů možné právě a jen v rámci, který je dán právními předpisy.¹⁷

¹⁵ Zákon č. 262/2006, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶ Valenta, 2012, s. 113

¹⁷ Tamtéž, s. 121

Plat může být poskytován trojím způsobem:

- plat jako odměna za práci - celá odměna za práci, což znamená souhrn všech složek, kterými je plat tvořen a je přihlédnuto ke všem aspektům odměňování,
- smluvní platový tarif – zaměstnanec má právo na ostatní složky platu,
- platové tarify stanovené pro příslušnou platovou třídu – právo na konkrétní výši platu určené zaměstnavatelem.

Dle Metodického pokynu odměňování pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců škol a školských zařízení jsou učitelé mateřských škol zařazeni do skupiny pedagogických pracovníků – výchova a vzdělávání. Mají 4 platové třídy, a to:¹⁸

- 8. platovou třídu – vzdělávací a výchovná činnost směřující k získávání vědomostí, dovedností a návyků dětí v mateřské škole podle vzdělávacího programu.
- 9. platovou třídu – tvorba vzdělávacího programu třídy mateřské školy. Aplikace vzdělávacích a výchovných metod včetně případné individuální práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.
- 10. platovou třídu – tvorba a koordinace školního vzdělávacího programu MŠ nebo tvorba vzdělávacích programů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a individuálních vzdělávacích plánů.
- 11. platovou třídu – stanovování koncepce rozvoje školních vzdělávacích programů mateřských škol včetně jejich koordinace v regionu.

K platu mohou pracovníci příspěvkových organizací vykonávající činnost mateřských škol dostávat také příplatky, a to příplatek za vedení, za noční práci a za práci v sobotu a v neděli, za náhradní volno za práci přesčas či ve svátek, příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí, zvláštní příplatek, příplatek za rozdělenou směnu, osobní příplatek, příplatek za přímou pedagogickou činnost nad stanovený rámec, specializační příplatek pedagogického pracovníka, odměnu, cílovou odměnu či odměnu z dohod.

Pro vzdělávací politiku je velmi důležitá **personalistika**, kterou zajišťuje ředitel školy, protože je spojená s řízením a vedením zaměstnanců. Úkolem personalistiky je zabezpečit škole dostatek schopných a motivovaných zaměstnanců a jejich pomocí dosahovat strategických cílů školy. Škola potřebuje dostatek schopných a motivovaných zaměstnanců, neboť schopnosti a motivace zaměstnanců (způsobilost a ochota vykonávat sjednanou práci) určují výkon zaměstnanců (výsledek práce a chování), který určuje výkon školy (výsledek fungování a hospodaření). Pro ředitele je důležité si uvědomit, které z těchto tří proměnných

¹⁸ Metodický pokyn k odměňování pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců škol a školských zařízení a jejich zařazování podle 16-ti třídního katalogu prací, č. j.: 30 207/2003-25

(schopnosti, motivace, podmínky) může ovlivnit a tím následně zlepšit výkon zaměstnanců i výkon školy.¹⁹

Zákon o pedagogických pracovnících škol a školských zařízení upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání. Pedagogem může být ten, kdo je plně způsobilý k právním úkonům, má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává, je bezúhonný, je zdravotně způsobilý a prokázal znalost českého jazyka.

Učitel mateřské školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřeném na pedagogiku předškolního věku, vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu učitelů předškolního vzdělávání nebo středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru. Učitel mateřské školy, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě nebo škole zřízené pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřeném na speciální pedagogiku, nebo vzděláním stanoveným pro učitele předškolního vzdělávání a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřeném na speciální pedagogiku, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku.²⁰

¹⁹ Šikýř, Borovec a Lhotková, 2012, s. 17

²⁰ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů

2.4 Zásady hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřských škol

Mateřské školy zřizuje obec nebo svazek obcí, kraj, MŠMT ČR nebo jiná ministerstva, registrované církve nebo náboženská společenství, právnické či fyzické osoby. Tato podkapitola se bude zabývat příspěvkovými organizacemi vykonávajícími činnost mateřských škol zřízených obcí či svazkem obcí, a to z toho důvodu, že vybrané mateřské školy, na kterých bude provedena analýza finančního hospodaření, zřídilo jako příspěvkové organizace město Valašské Meziříčí.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zřizuje územně samosprávný celek příspěvkové organizace pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat:²¹

- úplný název zřizovatele, je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu,
- název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo; název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací,
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření,
- vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojené s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně,
- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

²¹ Maderová Voltnerová, Tégl, 2011, s. 48

Ke vzniku, k rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí, jímž také určí, v jakém rozsahu přechází její majetek, práva a závazky na nové anebo přejímající organizace. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení organizace, přechází uplynutím dne uvedeného v jeho rozhodnutí o zrušení její majetek, práva a závazky na zřizovatele. Ke sloučení nebo splynutí příspěvkové organizace může dojít pouze u příspěvkových organizací téhož zřizovatele. Tyto údaje se zveřejňují v Ústředním věstníku České republiky.

Příspěvkové organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností, z rozpočtu zřizovatele, z rozpočtu jiných územně samosprávných celků, ze státního rozpočtu, z darů od fyzických a právnických osob, z rozpočtu Evropské unie, ze zahraničí; s prostředky svých peněžních fondů, s ostatním majetkem, závazky a pohledávkami a používá majetek pro účely své hlavní činnosti. Zřizovatel provádí kontrolu hospodaření příspěvkové organizace.²²

Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz své příspěvkové organizaci zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb. Pokud příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti; zřizovatel může organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje. Příspěvkové organizaci může její zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu, když její plánované výnosy překračují její plánované náklady nebo když její investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele, nebo když porušila rozpočtovou kázeň.²³

Příspěvková organizace se dopustí porušení rozpočtové kázně tím, že použije finanční prostředky, které obdrží z rozpočtu svého zřizovatele, v rozporu se stanoveným účelem; převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než stanoví tento zákon nebo než rozhodl zřizovatel; použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel, než stanoví tento zákon nebo jiný právní předpis; použije své provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky jejího peněžního fondu podle tohoto zákona, nebo překročí stanovený nebo přípustný objem prostředků na platy, pokud toto překročení do 31. prosince nekryla ze svého fondu odměn. Za porušení rozpočtové kázně uloží zřizovatel příspěvkové organizaci odvod do svého rozpočtu ve výši neoprávněně použitých prostředků, a to nejpozději do 1 roku ode dne, kdy porušení rozpočtové kázně zjistil, nejdéle však do 3 let ode dne, kdy k porušení rozpočtové kázně došlo.²⁴

²² Maderová Voltnerová, Tégl, 2011, s. 72

²³ Tamtéž, s. 73

²⁴ Tamtéž, s. 74

Příspěvková organizace hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanoveném zřizovací listinou a nabývá majetek pro svého zřizovatele. Do svého vlastnictví může příspěvková organizace nabýt pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena, a to:²⁵

- bezúplatným převodem od svého zřizovatele,
- darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele,
- děděním,
- jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele.

Protože jsou příspěvkové organizace zřizovány zpravidla jako neziskové, mají nižší příjmy než výdaje. Zřizovatel (obec) poskytne **příspěvek na provoz**, kterým rozdíl mezi příjmy a výdaji vyrovná. Aby věděl, jak vysoký příspěvek na provoz má poskytnout, zjistí předpoklad hospodaření příspěvkové organizace tzv. **finanční plán**. Tento plán bude obsahovat předpokládané výkony organizace (např. příjmy z nájmu, příjmy ze vstupného, výnosy z prodeje služeb, z prodaného zboží, z dlouhodobého majetku, přijaté příspěvky) a předpokládané potřeby (např. náklady na spotřebu energie, materiálu, náklady na opravy a udržování, cestovné, mzdové a související náklady, daně a poplatky a odpisy majetku). Finanční plán by měl zahrnovat také stav, tvorbu a použití peněžních fondů příspěvkových organizací. Na základě těchto ukazatelů schválí zřizovatel závazný ukazatel - příspěvek na provoz či dotaci do investičního fondu. **Příspěvek na provoz nebo dotaci do investičního fondu** poskytuje zřizovatel jako výdej ze svého rozpočtu. Obec jako zřizovatel schvaluje rozpočet v třídění podle rozpočtové skladby tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval **závazné ukazatele**, jimiž se mají povinně řídit i zřízené právnické osoby při svém hospodaření. V rámci schvalování příspěvku na provoz může zřizovatel **účelově vázat část příspěvku na provoz**. Většinou se k tomuto kroku přistupuje tehdy, když je příspěvkovým organizacím poskytován provozní příspěvek na úhradu mimořádné akce, jako je běžná oprava nebo se jedná o investici (rekonstrukci, modernizaci), která je hrazena z investiční dotace. V procesu schvalování finančního vztahu zřizovatele a PO se dále stanoví **odvod z investičního fondu** do rozpočtu zřizovatele.

Mateřské školy hospodaří s majetkem, který jim obec svěřila. Tento majetek ale zůstává ve vlastnictví zřizovatele. Při hospodaření s majetkem vznikají příjmy a výdaje. Zřizovatel určí, jakým způsobem a kdo s příjmy hospodaří, kdo hradí náklady na opravy a údržbu. Vlastník majetku (zřizovatel) může povolit příspěvkové organizaci, že jeho **majetek**

²⁵ Zákon č. 250/2004 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

může **pronajímat**, přičemž příjmy z pronájmu jí zůstanou. Může také omezit některé podmínky, za kterých se majetek bude pronajímat, například dobu nájmu.

Zřizovatel může dát souhlas k tomu, že příspěvková organizace může **prodat svěřený majetek**, tento souhlas musí být písemný. Zřizovatel dále určí, zda příjmy z prodeje zůstanou příspěvkové organizaci nebo zda příjmy budou odvedeny do rozpočtu zřizovatele. V obou případech nezávisle na tom, kdo tržbu použije, bude výnos z prodeje daňově vypořádávat zřizovatel.

Zřizovatel také určí, kdo bude provádět **opravy a stavební úpravy na majetku**, může stanovit limit, do kterého bude příspěvková organizace vykonávající činnost škol a školských zařízení provádět opravy a stavební úpravy. Tento limit je závislý od velikosti mateřských škol a také od personálního obsazení. Zřizovatel musí vystupovat s péčí řádného hospodáře, tudíž by měl zvážit, zda je MŠ schopna zajistit technicky a finančně náročné akce.

Další majetkovou problematikou, kterou by měl zřizovatel upravit, je **pojištění majetku**. Pojistnou smlouvu uzavře zřizovatel jako vlastník a příjmy z pojistných náhrad by tedy pojišťovna měla vyplatit zřizovateli. Toto právo však může zřizovatel přenést na mateřské školy.

Při pořizování **investičního majetku** se zřizovatel rozhodne, kdo bude zajišťovat a financovat pořízení. Pokud to je zřizovatel a pořizuje investici pro MŠ, je vhodné, aby jim po dokončení tuto investici svěřil do užívání nebo bezúplatně převedl zřizovací listinou. Investici může také pořizovat právnická osoba vykonávající činnost mateřské školy, potom jí zřizovatel pošle jako závazný ukazatel dotaci do investičního fondu. Mateřské školy také tvoří své investiční zdroje z odpisů, ze kterých pak mohou pořizovat investice.

Další povinností zřizovatele je **schválení odpisového plánu příspěvkové organizace**. Účetní odpisy provádí mateřské školy za účelem vytvoření rezervy na další investování do svého rozvoje. Účetní odpisy jsou náklady, které jsou převáděny do investičního fondu.

Zřizovatel také schválí závazné ukazatele - příspěvek na provoz, dotaci do investičního fondu, odvod do rozpočtu zřizovatele, případně další závazné ukazatele. K datu 31. 12. je ukončeno hospodaření daného roku, kde příspěvková organizace zaúčtuje veškeré náklady a výnosy, které věcně a časově souvisí s ukončeným účetním obdobím, včetně zaúčtování dohadných položek (nákladů a výnosů, které nejsou ke dni provedení účetní závěrky vyfakturovány, lze je však předpokládat na základě uzavřených smluv, objednávek a podobně) a zaúčtování případných odvodů do rozpočtu zřizovatele. Současně se vypočítá předpoklad daně z příjmů a provede zjištění **výsledku hospodaření**.

Výsledek hospodaření včetně plnění závazných ukazatelů se předkládá zřizovateli s návrhem na řešení. **Zlepšený výsledek hospodaření** je dosažen tehdy, jestliže výnosy včetně příspěvku na provoz jsou vyšší než náklady. Zřizovatel má možnost podle zákona schválit rozdělení výsledku hospodaření do fondu odměn a do rezervního fondu. Do fondu odměn může být přiděleno maximálně 80 % z hodnoty výsledku hospodaření. Do fondu odměn nemusí být přidělena žádná výše výsledku hospodaření. Zbytek výsledku hospodaření přidělí zřizovatel do rezervního fondu. Pokud se zřizovatel rozhodne, nemusí schválit přiděl do fondů, zisk může zůstat jako nerozdělený nebo se použije ke krytí ztráty minulých let.

Zhoršený výsledek hospodaření vzniká tehdy, jestliže výnosy včetně příspěvku na provoz jsou nižší než náklady. Pak se musí zřizovateli navrhnout, jak ztrátu vyrovnat. Jednou z možností je vyrovnání zlepšeným hospodařením v následujících letech, kdy bude vytvořen zisk, kterým bude ztráta z předchozích let pokryta. Stejně tak může být ke krytí ztráty použit nerozdělený zisk z minulých let.

Príspevková organizace vytváří své peněžní fondy, a to:

- rezervní fond,
- investiční fond,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Rezervní fond se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku, sníženého o případné převody do fondu odměn. Zlepšený výsledek hospodaření příspěvkové organizace je vytvořen tehdy, jestliže skutečné výnosy jejího hospodaření jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než její provozní náklady. Rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření do rezervního fondu a do fondu odměn schvaluje zřizovatel. Rezervní fond používá příspěvková organizace k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně nebo k úhradě své ztráty z minulých let.

Investiční fond vytváří příspěvková organizace k financování svých investičních potřeb. Jeho zdrojem jsou odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů, výnosy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku, jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí, dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určeny nebo použitelné k investičním účelům, výnosy z prodeje

majetku ve vlastnictví příspěvkové organizace, převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem. Investiční fond příspěvkové organizace se používá k financování investičních výdajů, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček, k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil nebo k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav majetku, který příspěvková organizace používá pro svou činnost. Takto použité prostředky se z investičního fondu převádějí do výnosů příspěvkové organizace.

Fond odměn je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace, a to až do výše 80 %, nejvýše však 80 % stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy. Tvorbu fondu odměn provede příspěvková organizace na základě schválení zlepšeného výsledku hospodaření a jeho rozdělení zřizovatelem. Z fondu odměn se hradí odměny zaměstnancům. Přednostně se z fondu odměn hradí případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního právního předpisu.

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci. FKSP je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování skutečného základního přidělu se provede v rámci účetní závěrky. Je tvořen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru v příspěvkové organizaci, žákům středních odborných učilišť a učilišť, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří při prvním odchodu do starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně pracovali u příspěvkové organizace, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým nebo i právníckým osobám.

3 Analýza hospodaření mateřských škol ve Valašském Meziříčí

Valašské Meziříčí se nachází ve Zlínském kraji, který má k 31. 12. 2012 podle Českého statistického úřadu 587 693 obyvatel, 307 obcí (k 01. 01. 2013), z toho 30 měst, z čehož má 13 obcí rozšířenou působnost. V oblasti školství vypracovává Zlínský kraj koncepci a dlouhodobé záměry. Největší počet mateřských a základních škol, školních jídelen a družin je ve Zlínském kraji zřizován obcemi.

Město Valašské Meziříčí leží na severozápadě Zlínského kraje a v roce 2003 se v rámci reformy veřejné správy stalo obcí s rozšířenou působností ve Zlínském kraji. V „metropoli Valašska“, jak bývá také nazýváno, žije 26 793 obyvatel (údaj k 31. 12. 2012).

První mateřská škola zde byla zřízena v roce 1885, v roce 1945 byly ve městě 2 mateřské školy a v roce 1982 bylo na území města 16 mateřských škol, z toho 7 závodních. V roce 2001 bylo ve Valašském Meziříčí zřízeno městským úřadem 11 mateřských škol, z nichž 3 byly součástí základní školy. Jedná se o mateřské školy v místních částech Hrachovec, Krhová, Podlesí a ve Valašském Meziříčí v ulicích Kraiczova, Křižná, Janáčkova, Štěpánov, Seifertova a na sídlišti Vyhlídka v ulici J. K. Tyla. Další mateřské školy byly při základní škole Křižná, při základní škole Poličná a v Šafaříkově ulici.²⁶

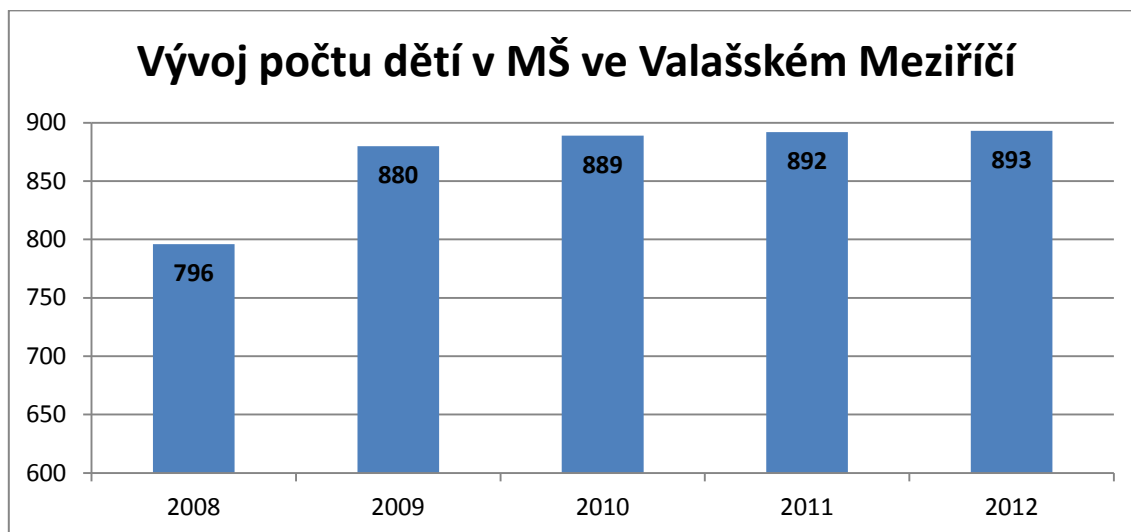
V současné době je ve Valašském Meziříčí celkem 10 mateřských škol, a to:

- Mateřská škola Bynina,
- Mateřská škola Hrachovec,
- Mateřská škola Kraiczova,
- Mateřská škola Krhová,
- Mateřská škola Křižná,
- Mateřská škola Podlesí (další místo poskytovaného vzdělávání MŠ Bynina),
- Mateřská škola Poličná (spadá pod příspěvkovou organizaci ZŠ a MŠ Poličná),
- Mateřská škola Seifertova,
- Mateřská škola Štěpánov,
- Mateřská škola Vyhlídka.

²⁶ Nekuda, 2002, str. 864

Z těchto 10 mateřských škol je pouze 8 příspěvkových organizací vykonávajících činnost mateřských škol, které jsou zřízeny městem Valašské Meziříčí. Mateřská škola Bynina a Mateřská škola Poličná nejsou samostatné příspěvkové organizace. Pro účel provedení analýzy hospodaření preprimárního vzdělávání ve Valašském Meziříčí budou použity údaje za všech 10 mateřských škol. V následujícím grafu (3.1) je znázorněn postupný vývoj počtu dětí v mateřských školách ve Valašském Meziříčí v letech 2008 – 2012. Nejvyšší povolený počet dětí v jednotlivých mateřských školách byl zjištěn z Rejstříku škol a školských zařízení, který je uveden na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, viz následující kapitola.

Graf 3.1 – Vývoj počtu dětí v MŠ ve Valašském Meziříčí

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů MÚ Valašského Meziříčí

Z grafu vyplývá, že počet dětí v příspěvkových organizacích vykonávající činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí od roku 2008 postupně roste. V současné době se počet dětí udržuje na stejné úrovni, či je zaznamenána menší změna. V roce 2012 je oproti roku 2008 nárůst dětí o 12,93 %. V příloze č. 1 je podrobně uveden vývoj počtu dětí v jednotlivých mateřských školách ve Valašském Meziříčí v letech 2008 – 2012.

Jak již bylo popsáno v teoretické části, finanční prostředky pro příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřských škol jsou zejména poskytovány od zřizovatele a ze státního rozpočtu. Co se týká soukromých zdrojů, těm se práce bude věnovat až v konkrétních případových studiích. **Finanční prostředky od zřizovatele** jsou vázány určitými pravidly, podle kterých město Valašské Meziříčí finanční prostředky mateřským školám rozděluje.

Jedná se o Obecná pravidla tvorby příspěvku a Přechodnou metodiku tvorby rozpočtu. Mezi Obecná pravidla tvorby příspěvku patří:²⁷

- energie - částka k pokrytí energií je dána skutečnými náklady na energie za předchozí kalendářní rok se zohledněním ohlášeného zvýšení cen jednotlivých médií, přičemž skutečné náklady jsou dokladovány školou (kopie faktur a smluv o zálohách),
- opravy – částka na pokrytí nákladů na drobné opravy a údržbu byla stanovena dle skutečných úklidových ploch jednotlivých škol indexovou metodou v roce 1994; od té doby byla částka pouze jednou valorizována, a to v roce 2002 o 15 %,
- provoz - částka k pokrytí zbývajících provozních výdajů školy; mateřské školy mají od roku 2006 stanovenou částku 2 000 Kč na 1 dítě (nový školský zákon změnil způsob výběru úplaty za vzdělávání, tzv. školné je nyní hrazeno přímo mateřské škole),
- ostatní příspěvky MŠ – internet, přičemž paušální částka 10 000 Kč je poskytována každé MŠ na pokrytí nákladů spojených s připojením na internet (např. statistické výkaznictví, rozpočet apod.), mzdy – příspěvek na úhradu mzdových prostředků provozních pracovníků, které krajský úřad v plné výši nepokryje (přísné celostátní normativy), logopedická péče – zavedeno pro rok 2007 v důsledku změn ve financování ze strany krajského úřadu.

Přechodná metodika tvorby rozpočtu pro stanovení výše finančních prostředků mateřským školám je tvořena částí příspěvku na provoz a opravy, která je každoročně valorizována o meziroční inflaci. Dané procento inflace musí být schváleno radou města za uplynuté období. Zároveň je brán ohled na vhodné zachování možnosti pro přidělování účelově určených finančních částek dle potřeby a uvážení zřizovatele.

V následující tabulce (3.1) jsou vyčísleny finanční prostředky poskytované příspěvkovým organizacím vykonávajících činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí od zřizovatele v letech 2008 – 2012:

²⁷ Koncepce školství na území města Valašské Meziříčí

Tab. 3.1 – Finanční prostředky od zřizovatele (v tis. Kč)

Finanční prostředky od zřizovatele (v tis. Kč)					
Mateřská škola	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
MŠ Bynina	432	481	467	440	445
MŠ Hrachovec	414	432	435	426	431
MŠ Kraiczkova	658	685	627	693	758
MŠ Krhová	741	763	820	749	858
MŠ Křižná	637	662	621	680	733
MŠ Podlesí	310	312	302	324	323
MŠ Poličná	279	323	333	346	364
MŠ Seifertova	1 152	1 251	1 161	1 235	1 347
MŠ Štěpánov	1 033	1 189	1 110	1 208	1 271
MŠ Vyhlička	1 315	1 378	1 397	1 447	1 459
Celkem	6 971	7 476	7 273	7 548	7 989

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z MÚ Valašského Meziříčí

V roce 2008 rozdělilo město Valašské Meziříčí příspěvkovým organizacím vykonávající činnost mateřských škol 6 971 tis. Kč. Výše finančních prostředků se odráží od kritérií, která mají stanovena, viz výše. V roce 2009 obdržela největší finanční obnos Mateřská škola Vyhlička, neboť měla na celkové částce podíl 18,43 %. V roce 2010 klesly celkové finanční prostředky o 2,72 % oproti roku 2009. Od roku 2011 se poskytnuté příspěvky opět zvyšují a tento trend pokračuje i v roce 2012, což je o 14,60 % více než v roce 2008. Na tomto nárůstu se především podílela Mateřská škola Vyhlička, neboť má největší počet dětí.

Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu příspěvkovým organizacím vykonávající činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí přiděluje Zlínský kraj dle Základních principů rozpisu a přidělení finančních prostředků na přímé vzdělávací výdaje škol a školských zařízení Zlínského kraje. V tomto dokumentu jsou specifikována obecná východiska pro přidělení finančních prostředků, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, rozpis mzdových prostředků, rozpis ostatních přímých neinvestičních prostředků, limit počtu zaměstnanců, normativ na žáka, specifika příspěvku a princip dotací pro soukromé školství. Školy a školská zařízení hospodaří jako neziskové příspěvkové organizace, řídí se zákonem č. 250/2004 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Na hlavní činnost, kterou se rozumí výchova a vzdělávání žáků, jejich ubytování a stravování, je těmto příspěvkovým

organizacím poskytující činnost škol a školských zařízení poskytován neinvestiční příspěvek v rozpisu na závazné ukazatele. Těmi se konkrétně rozumí:²⁸

- limit prostředků na platy,
- limit prostředků na ostatní osobní náklady,
- limit prostředků na přímé ostatní neinvestiční výdaje,
- limit počtu zaměstnanců.

Platy, ostatní osobní náklady a ostatní přímé neinvestiční výdaje jsou tzv. přímými vzdělávacími výdaji a jsou definovány ve školském zákoně. Dotace na přímé vzdělávací výdaje jsou přidělovány z MŠMT ČR. Krajský úřad Zlínského kraje, odbor školství, mládeže a sportu je přerozděluje na školy a školská zařízení zřizovaná Zlínským krajem a na školy a školská zařízení zřizovaná obcemi Zlínského kraje. Nezbytnou podmínkou k přidělení prostředků na přímé vzdělávací výdaje je zápis ve školském rejstříku. Základní principy rozpisu a přidělení finančních prostředků na přímé vzdělávací výdaje škol a školských zařízení zřizovaných ÚSC Zlínského kraje jsou v souladu s vyhláškou č. 492/2005 Sb., o krajských normativech. Tato vyhláška stanoví členění krajských normativů, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, vztah mezi ukazateli a jednotkami výkonu, ukazatele pro výpočet minimální úrovně krajských normativů a zásady pro jejich zvýšení a jejich zveřejnění.²⁹

Základním kritériem, podle kterého se řídí výše poskytnutého příspěvku, jsou výkony organizace. Jednotkou výkonu je 1 dítě v mateřské škole nebo třídě s celodenním provozem, 1 dítě v mateřské škole nebo třídě s polodenním provozem, 1 dítě v mateřské škole, kterému je délka docházky do mateřské školy omezena na dobu nepřevyšující 4 hodiny denně z důvodu pobírání rodičovského příspěvku rodičem dítěte nebo příspěvku při péči o blízkou nebo jinou osobu rodičem nebo prarodičem dítěte, popřípadě jinou osobou, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, 1 dítě v přípravné třídě základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, 1 dítě, 1 žák, 1 student, jemuž školské poradenské zařízení zajišťuje informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči nebo pomoc při volbě vhodného vzdělávání a přípravě na budoucí povolání.³⁰

²⁸ Základní principy pro rok 2012

²⁹ Tamtéž

³⁰ Tamtéž

Rozpis mzdových prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu pro jednotlivé školy a školská zařízení zřizovaná obcí nebo krajem se provede prostřednictvím krajských normativů neinvestičních výdajů připadajících na jednotku výkonů. Jednotlivé krajské normativy NIV vychází z následujících ukazatelů:³¹

- průměrný počet jednotek výkonů připadající na jeden plný pracovní úvazek pedagogického pracovníka (Np),
- průměrný počet jednotek výkonů připadající na jeden plný pracovní úvazek nepedagogického pracovníka (No),
- průměrná měsíční výše platu pedagogického pracovníka (Pp),
- průměrná měsíční výše platu nepedagogického pracovníka (Po).

Ostatní přímé neinvestiční výdaje jsou závazným ukazatelem rozpočtu neinvestičních výdajů na regionální školství rozepisovaným krajským úřadem. Jedná se o prostředky na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na přiděly do FKSP a ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou žákům poskytovány bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.

Přímé ONIV lze dále použít na úhradu nákladů jiné fyzické nebo právnické osoby, která zajišťuje v souladu se školským zákonem a rámcovým vzdělávacím programem povinnou součást vzdělávání dětí, žáků a studentů. Součástí přímých ONIV jsou také prostředky na náhradu mzdy po dobu prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti v návaznosti na povinnost zaměstnavatele vyplácet zaměstnancům po dobu prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy.

Příspěvek na přímé vzdělávací výdaje je škole rozepsán na závazné ukazatele dle této metodiky a v souladu s obecně právními normami. Finanční prostředky jednotlivých závazných ukazatelů jsou pro školu a školské zařízení navzájem nepřevoditelné, nelze je užít k jiným účelům, jinak by se jednalo o porušení rozpočtové kázně. Nevyčerpané prostředky na přímé vzdělávací výdaje v rámci rozpočtového roku se stávají předmětem finančního vypořádání se státním rozpočtem. Ředitelé škol a školských zařízení nesmí bez souhlasu

³¹ Základní principy pro rok 2012

krajského úřadu realizovat jakékoliv činnosti, jejichž dopadem je nárůst finančních prostředků nad úroveň poskytnutého příspěvku, pokud je neuhradí z jiných zdrojů, např. od zřizovatele.

V následující tabulce (3.2) jsou vyčísleny finanční prostředky poskytované příspěvkovým organizacím vykonávajících činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí ze státního rozpočtu v letech 2008 – 2012:

Tab. 3.2 – Přímé výdaje na vzdělávání ze státního rozpočtu (v tis. Kč)

Přímé výdaje na vzdělávání ze státního rozpočtu (v tis. Kč)					
Mateřská škola	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
MŠ Bynina	1 105	1 120	1 200	1 286	1 377
MŠ Hrachovec	1 117	1 199	1 207	1 251	1 313
MŠ Kraiczova	2 766	3 028	3 037	3 003	3 253
MŠ Krhová	3 448	4 525	4 417	4 500	5 320
MŠ Křižná	2 868	3 092	3 018	3 163	3 287
MŠ Podlesí	1 005	1 040	1 092	1 100	1 170
MŠ Poličná	1 502	1 607	1 668	1 635	1 757
MŠ Seifertova	6 662	6 814	6 533	6 307	7 276
MŠ Štěpánov	4 418	4 898	4 798	4 902	5 287
MŠ Vyhlídka	4 981	6 171	7 321	7 478	7 974
Celkem	29 872	33 494	34 291	34 625	38 014

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z MÚ Valašského Meziříčí

Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu se rok od roku zvyšují. V roce 2008 bylo mateřským školám ve Valašském Meziříčí poskytnuto 29 872 tis. Kč. O rok později o 12,13 % více. V roce 2010 dostala největší objem finančních prostředků Mateřská škola Vyhlídka, a to 21,35 % z celkové částky v daném roce. V roce 2011 došlo k mírnému poklesu u Mateřské školy Kraiczova, Mateřské školy Poličná a Seifertova. V roce 2012 Zlínský kraj poskytl městu Valašské Meziříčí 38 014 tis. Kč na financování příspěvkových organizací vykonávající činnost mateřských škol, což je o 24,00 % více než v roce 2008.

Pro účely zpracování diplomové práce byl z Městského úřadu ve Valašském Meziříčí vyžádán přehled **normativních úvazků pro pedagogy a nepedagogy** pro mateřské školy. Tyto úvazky jsou již přepočítané podle počtu dětí v jednotlivých mateřských školách na jeden plný pracovní úvazek pedagogického a nepedagogického zaměstnance. V tabulce (3.3) jsou uvedeny normativní úvazky pro pedagogy v MŠ ve Valašském Meziříčí v letech 2008 – 2012:

Tab. 3.3 – Normativní úvazky pro pedagogy v MŠ

Normativní úvazky pro pedagogy v MŠ					
Mateřská škola	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
MŠ Hrachovec	2,44	2,44	2,44	2,44	2,44
MŠ Krhová	8,72	8,23	9,45	10,35	12,00
MŠ Kraiczova	6,61	6,60	6,60	6,68	6,68
MŠ Křižná	6,68	6,68	6,68	6,68	6,68
MŠ Podlesí	2,23	2,10	2,33	2,33	2,29
MŠ Bynina	2,43	2,03	2,44	2,44	2,44
MŠ Štěpánov	9,84	10,69	10,69	10,69	11,69
MŠ Seifertova	16,56	16,21	15,65	15,67	15,73
MŠ Vyhlídka	11,00	11,89	16,04	16,19	16,85
MŠ Poličná	3,30	3,84	3,45	3,84	3,84

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z MÚ Valašského Meziříčí

V Mateřské škole Hrachovec a Mateřské škole Křižná se výše úvazku na pedagoga od roku 2008 do roku 2012 nezměnila, proto je přepočítaný normativní úvazek stále stejný. V Mateřské škole Krhová a v Mateřské škole Vyhlídka se počet dětí za sledované období zvýšil, proto vzrostly i úvazky na pedagoga. V Mateřské škole Štěpánov se úvazky na pedagoga zvýšily pouze mezi rokem 2008 a 2009. V ostatních mateřských školách se úvazky na pedagoga pohybují dle aktuálního počtu dětí.

V tabulce (3.4) jsou uvedeny normativní úvazky pro nepedagogy v MŠ v letech 2008 – 2012:

Tab. 3.4 – Normativní úvazky pro nepedagogy v MŠ

Normativní úvazky pro nepedagogy v MŠ					
Mateřská škola	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
MŠ Hrachovec	1,92	1,92	1,92	1,74	1,74
MŠ Krhová	5,26	5,34	6,65	6,21	6,57
MŠ Kraiczova	4,41	4,59	4,59	4,26	4,26
MŠ Křižná	4,64	4,64	4,64	4,26	4,26
MŠ Podlesí	1,50	1,40	1,75	1,58	1,55
MŠ Bynina	1,70	1,59	1,92	1,74	1,74
MŠ Štěpánov	6,69	7,31	7,29	6,67	6,67
MŠ Seifertova	9,65	9,32	9,24	8,36	8,63
MŠ Vyhlídka	7,47	8,18	11,47	10,26	10,53
MŠ Poličná	2,50	2,75	2,71	2,62	2,60

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z MÚ Valašského Meziříčí

Normativní úvazky pro nepedagogy nezůstaly ve sledovaném období stejné ani u jedné z mateřských škol. Výrazně se liší mezi lety 2009 a 2010 u MŠ Krhová, a to o 1,31 úvazku na nepedagoga a u MŠ Vyhlídka mezi lety 2009 a 2010, konkrétně o 3,29 úvazku. V Mateřské škole Seifertova normativní úvazky pro nepedagogy ve sledovaném časovém období pouze klesají. Jinak se také úvazky pro nepedagogy pohybují dle aktuálních změn, které mají na tvorbu tohoto úvazku vliv.

Diplomová práce se dále zabývá hospodařením vybraných dvou mateřských škol ve Valašském Meziříčí. Jedná se o Mateřskou školu Krhová a Mateřskou školu Kraiczova, na kterých je provedena případová studie jejich hospodaření s finančními prostředky. Informace o příspěvkových organizacích byly získány ze zřizovacích listin z Rejstříku škol a školských zařízení.

3.1 Mateřská škola Krhová

Mateřskou školu Krhová zřídilo jako příspěvkovou organizaci město Valašské Meziříčí v roce 1995. Dle zřizovací listiny má Mateřská škola Krhová povolenou činnost na vykonávání mateřské školy, dále činnost na vedení školní jídelny a školní jídelny – výdejny. Níže jsou základní údaje o Mateřské škole Krhová.³²

Název školy:	Mateřská škola Valašské Meziříčí, Krhová 445, okres Vsetín, příspěvková organizace
Zkrácený název:	Mateřská škola Krhová
Adresa školy:	Krhová 445, 756 63 Valašské Meziříčí
Právní forma:	Příspěvková organizace
Náplň činnosti:	Předškolní vzdělávání
Ředitelka školy:	Vladislava Šuláková
Zřizovatel školy:	Město Valašské Meziříčí

Mateřská škola Krhová zahájila svůj provoz 01. 09. 1977 jako dvoutrídni mateřská škola se školní jídelnou, která zajišťovala stravování i pro žáky místní základní školy. Tehdejší kapacita byla 70 žáků. Postupem času byly ve školském systému provedeny změny a mateřská škola se stala příspěvkovou organizací k 01. 01. 1995. Od školního roku 1992 – 1993 až do současnosti je ředitelkou paní Vladislava Šuláková. Mateřská škola Krhová poskytuje předškolní vzdělávání a její činnost se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v platném znění. Součástí zařízení je i školní jídelna a školní jídelna - výdejna v Základní škole Krhová.

Mateřská škola Krhová má v současné době 79 dětí. Má zřízeny dvě běžné třídy pro děti od 3 do 6 let a tři speciální třídy, kde jsou skupinově integrovány děti s vadami řeči, zraku a kombinovanými vadami. Zaměření školního vzdělávacího programu Mateřské školy Krhová nese název Jsme všichni na jedné lodi, ve kterém se snaží vytvořit kolektiv dětí, do něhož jsou integrovány děti se zdravotním znevýhodněním. V příloze č. 2 je graf týkající se vývoje počtu dětí v Mateřské škole Krhová v letech 2008 – 2012.

V roce 2008 byl počet dětí 56, děti byly rozděleny do třech tříd, a to do třídy Delfínků (speciální třída pro děti s vadami zraku), třídy Sluníček (běžná třída pro děti od 3 do 6 let) a do třídy Papoušků (speciální třída pro děti s vadami řeči). V roce 2009 byla se souhlasem zřizovatele a Krajského úřadu Zlínského kraje rozšířena výuka ve speciálních

³²Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: *Rejstřík škol a školských zařízení* [online]. Rejstřík škol a školských zařízení [2013-03-28]. Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>

třídách pro děti s kombinovanými vadami v rámci projektu z evropského fondu. Z tohoto důvodu se ve speciálních třídách navýšil možný počet dětí s kombinovanými vadami na 74 a v dalším roce počet dětí ještě vzrostl o 5. Od roku 2010 se počet dětí udržuje na čísle 79.

Vývoj počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků v letech 2008 – 2012 v Mateřské škole Krhová znárodně tabulka (3.5):

Tab. 3.5 – Vývoj počtu pracovníků v MŠ Krhová

Vývoj počtu pracovníků v MŠ Krhová					
Pracovník	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Pedagog	9	11	11	11	11
Nepedagog	5	6	6	6	6
Celkem	14	17	17	17	17

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z výročních zpráv v letech 2008 – 2012

V roce 2008 pracovalo v Mateřské škole Krhová 9 pedagogických pracovníků, z toho byly dvě asistentky pedagoga k integrovaným dětem s více vadami a tělesně postiženým, jedna asistentka pedagoga k dítěti s více vadami a jedna odborná pracovníce ve speciální třídě pro děti s vadami zraku (odborná ortoptická sestra). V tomto roce zde pracovalo i 5 nepedagogických pracovníků (kuchařka, uklízečka a další).

V roce 2009 byla rozšířena výuka a vznikla potřeba vytvořit další pracovní místa. Počet zaměstnanců se zvýšil o dva pedagogické pracovníky (asistent pedagoga a další odborný pracovník) a o jednoho nepedagogického pracovníka. Toto personální obsazení zůstalo do současné doby beze změny.

Následuje analýza aktiv a pasiv Mateřské školy Krhová v letech 2008 – 2012. Aktiva jsou tvořena ze stálých a oběžných aktiv. Mezi stálá aktiva patří dlouhodobý hmotný majetek (stavby, samostatné movité věci a soubory movitých věcí, drobný dlouhodobý hmotný majetek) a dlouhodobý nehmotný majetek (software a drobný dlouhodobý nehmotný majetek). Mezi oběžná aktiva patří zásoby (materiál na skladě), krátkodobé pohledávky (odběratelé, krátkodobé poskytnuté zálohy, jiné pohledávky z hlavní činnosti, náklady a příjmy příštích období, dohadné účty aktivní nebo ostatní krátkodobé pohledávky) a krátkodobý finanční majetek (běžný účet, běžný účet FKSP, ceniny a pokladna).

Přehled aktiv Mateřské školy Krhová v letech 2008 – 2012 je uveden v následující tabulce (3.6):

Tab. 3.6 – Aktiva MŠ Krhová (v tis. Kč)

Aktiva MŠ Krhová (v tis. Kč)					
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Aktiva celkem	1039,10	1802,88	1569,30	1513,09	1367,03
A. Stálá aktiva	516,94	447,19	473,83	403,03	353,29
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	516,94	447,19	473,83	403,03	353,29
B. Oběžná aktiva	522,16	1355,69	1095,47	1110,06	1013,74
Zásoby	37,12	32,42	36,09	41,48	52,94
Krátkodobé pohledávky	-15,48	-18,38	-22,19	151,33	179,47
Krátkodobý finanční majetek	500,52	1341,65	1081,57	917,25	781,33

Zdroj: vlastní zpracování dle Rozborů hospodaření MŠ Krhová v letech 2008 – 2012

V roce 2008 tvořila celková aktiva 1039,10 tis. Kč, z toho stálá aktiva představovala 49,75 % a oběžná aktiva 50,25 %. Největší vliv na tuto skutečnost měl krátkodobý finanční majetek. V roce 2009 byla celková aktiva větší o 73,50 %, z toho stálá aktiva představovala pokles o 13,50 % a oběžná aktiva se zvýšila o 86,50 %. Největší položku v roce 2010 tvořil krátkodobý finanční majetek podílem 68,92 % k celkovým aktivům a nejmenší položkou byly krátkodobé pohledávky. V roce 2011 i v roce 2012 celková aktiva postupně klesala, oproti předchozímu roku poklesla v roce 2011 o 3,58 % a v roce 2012 oproti roku 2011 o dalších 9,65 %.

Analýza pasiv je tvořena z vlastního kapitálu a cizího majetku. Mezi vlastní kapitál patří jmění účetní jednotky (samostatné jmění účetní jednotky, dotace na pořízení dlouhodobého majetku), fondy účetní jednotky (fond odměn, fond kulturních a sociálních potřeb, fond rezervní tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření, fond rezervní z ostatních titulů, fond reprodukce majetku, investiční fond) a výsledek hospodaření účetní jednotky (výsledek hospodaření běžného účetního období, výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení, nerozdělený zisk a neuhrazená ztráta minulých let). Mezi cizí zdroje patří zejména krátkodobé závazky, např. dodavatelé, krátkodobé přijaté zálohy, zaměstnanci, zúčtování se sociálními a zdravotními institucemi, daňové závazky, závazky k rozpočtům ÚSC, výdaje příštích období, dohadné účty pasivní a ostatní krátkodobé závazky.

Přehled pasiv Mateřské školy Krhová v letech 2008 – 2012 se nachází v tabulce 3.7:

Tab. 3.7 – Pasiva MŠ Krhová (v tis. Kč)

Pasiva (v tis. Kč)					
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Pasiva celkem	1039,10	1802,88	1569,30	1513,09	1367,03
C. Vlastní kapitál	685,17	1130,56	1030,71	851,90	382,19
Jmění účetní jednotky	532,83	464,08	490,73	419,92	370,19
Fondy účetní jednotky	152,34	225,34	539,98	431,98	12,00
Výsledek hospodaření	0,00	441,14	0,00	0,00	0,00
D. Cizí zdroje	353,93	672,32	538,59	661,19	984,84
Krátkodobé závazky	353,93	672,32	538,59	661,19	984,84

Zdroj: vlastní zpracování dle Rozborů hospodaření MŠ Krhová v letech 2008 – 2012

V roce 2008 byla pasiva 1 039,10 tis. Kč, největší podíl měl vlastní kapitál, který představoval 65,90 %. V roce 2009 se vlastní kapitál zvýšil ještě o 65,03 %, což způsobilo nárůst celkových pasiv o 73,50 % oproti předcházejícímu roku. V roce 2010 došlo ke snížení celkových pasiv. Jedinou položkou, která se zvýšila o 139,63 %, byly fondy účetní jednotky Mateřské školy Krhová. V roce 2011 vlastní kapitál zaznamenal pokles, který pokračoval i v roce 2012. Přesto ale zůstala celková pasiva i nadále o 31,56 % větší než v roce 2008. V roce 2012 tvořily největší položku cizí zdroje, které představovaly oproti roku 2008 nárůst o 178,26 %.

Pokud se týká analýzy provozních nákladů a výnosů, tak mezi hlavní výdajové položky na provoz školy patří náklady na mzdy, sociální a zdravotní pojištění, energie a materiál, daně a poplatky, služby, cestovné a ostatní náklady.³³ Následující tabulka (3.8) znázorňuje přehled nákladů v letech 2008 – 2012:

³³ Peková, Pilný, 2002, s. 229

Tab. 3.8 – Náklady MŠ Krhová (v tis. Kč)

Náklady MŠ Krhová (v tis. Kč)					
Náklady	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Spotřeba materiálu	677,86	1017,57	934,11	871,07	857,45
Spotřeba energie	461,20	411,85	404,79	458,10	486,88
Opravy a udržování	16,22	307,93	304,44	228,71	162,56
Cestovné	11,52	13,96	14,31	9,54	13,15
Ostatní služby	265,37	203,95	228,07	228,81	270,84
Mzdové náklady	2560,76	3348,25	3356,08	3494,25	4116,42
Zákonné soc. pojištění	885,70	1063,53	1124,60	1159,51	1328,93
Jiné soc. pojištění	0,00	0,00	0,00	0,00	15,25
Zákonné soc. náklady	49,52	63,68	64,27	33,82	48,49
Ostatní soc. náklady	22,84	26,46	26,75	23,60	0,00
Sml. pokuty a úroky z prod.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Manka a škody	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jiné ostatní náklady	9,45	11,31	0,00	15,54	12,96
Odpisy DNM a DHM	29,93	68,75	70,46	70,81	72,23
Náklady z odep. pohledávek	0,00	0,00	8,17	0,00	0,00
Náklady z drobných dl. maj.	0,00	0,00	0,00	0,00	173,32
Ostatní fin. náklady	0,00	0,00	13,47	14,79	0,00
Náklady celkem	4990,37	6537,24	6549,52	6608,55	7558,48

Zdroj: vlastní zpracování dle Rozborů hospodaření MŠ Krhová v letech 2008 – 2012

Náklady příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřské školy jsou převážně tvořeny mzdovými náklady a zákonným sociálním a zdravotním pojištěním. Mzdové náklady v roce 2008 představují 2 560,76 tis. Kč, což je 48,70 % z celkových nákladů. V roce 2008 byly také navýšeny zálohy na veškeré energie, plyn, elektřinu i vodu. V roce 2009 zaznamenaly mzdy nárůst o 30,75 % oproti předcházejícímu roku. Tato skutečnost byla zapříčiněna rozšířením výuky a vytvořením nových pracovních míst. V roce 2010 byly celkové náklady o 0,19 % vyšší než v roce 2009. V následujícím roce se zvýšila spotřeba energie, což mělo vliv na zvýšení celkových nákladů o necelé jedno procento, a to i přesto, že se snížila spotřeba materiálu, nákladů na opravy a na udržování. S ohledem na předpokládané budoucí oddělení místní části Krhová od Valašského Meziříčí od 01. 01. 2013, vznikly v roce 2012 mimořádné náklady s tímto spojené, což ovlivnilo finanční hospodaření v tomto roce, a tudíž srovnání s rokem minulým není relevantní.

Mezi hlavní příjmové položky Mateřské školy Krhová patří příspěvky od zřizovatele, státního rozpočtu, finanční prostředky z fondů, tržby z prodeje služeb a ostatní výnosy. Následující tabulka 3.9 znázorňuje výnosy MŠ Krhová v letech 2008 – 2012:

Tab. 3.9 – Výnosy MŠ Krhová (v tis. Kč)

Výnosy MŠ Krhová (v tis. Kč)					
Výnosy	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Tržby z prodeje služeb	590,79	648,33	835,28	892,71	942,62
Tržby z pronájmu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Úroky	8,21	4,70	5,68	4,32	5,00
Čerpání fondů	124,56	126,97	196,53	302,85	501,56
Jiné ostatní výnosy	63,23	689,22	101,03	0,55	71,79
Tržby z prodeje materiálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Příspěvky a dotace ze SR	0,00	0,00	4441,20	0,00	0,00
Příspěvky a dotace z ÚSC	4203,58	5509,16	970,00	5403,66	6037,51
Ostatní finanční výnosy	0,00	0,00	0,00	4,46	0,00
Výnosy celkem	4990,37	6978,38	6549,72	6608,55	7558,48

Zdroj: vlastní zpracování dle Rozborů hospodaření MŠ Krhová v letech 2008 – 2012

Výnosy příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřské školy jsou převážně tvořeny z příspěvků a dotací od zřizovatele a ze státního rozpočtu. Nezbytnou položkou je také čerpání a zúčtování fondů, tržby z prodeje služeb či ostatní výnosy spojené s hlavní činností mateřské školy. V roce 2008 byly celkové výnosy 4 990,37 tis. Kč, z nichž největší podíl představují příspěvky od zřizovatele, které tvoří 84,20 % z celkových výnosů. V roce 2009 se celkové výnosy zvýšily o 39,84 %, a to z důvodu likvidace škod po povodních a realizace projektu Rozšíření výuky speciálních tříd s bezbariérovým přístupem pro mikroregion Valašskomeziříčsko a Kelečsko, podporovaného evropskými fondy, jejichž investorem bylo město Valašské Meziříčí. V roce 2010 tvořily největší položku příspěvky a dotace ze státního rozpočtu, o které se snížily finanční prostředky poskytované zřizovatelem. V roce 2011 se zvýšily tržby z prodeje služeb o 6,88 % a také čerpání fondů o 54,10 %. V roce 2012 byly celkové výnosy o 51,46 % vyšší než v roce 2008, v těchto se promítla změna položek zúčtování fondů, příspěvky a dotace z územně samosprávného celku. Tržby z prodeje služeb jsou u mateřské školy tvořeny výhradně z přijaté úplaty za vzdělávání (tzv. školkovného) a příjmu za stravné.

3.2 Mateřská škola Kraiczova

Mateřskou školu Kraiczova zřídilo jako příspěvkovou organizaci město Valašské Meziříčí v roce 1993. Dle zřizovací listiny má tato příspěvková organizace povolení vykonávat činnost mateřské školy i školní jídelny. Základní údaje o Mateřské škole Kraiczova:³⁴

Název školy:	Mateřská škola Valašské Meziříčí, Kraiczova 362, okres Vsetín, příspěvková organizace
Zkrácený název:	MŠ Kraiczova Valašské Meziříčí
Adresa školy:	Kraiczova 362, 757 01 Valašské Meziříčí
Právní forma:	Příspěvková organizace
Náplň činnosti:	Předškolní vzdělávání
Ředitelka školy:	Blanka Kadlecová
Zřizovatel školy:	Město Valašské Meziříčí

Mateřská škola Kraiczova má v současné době tři třídy sídlištního typu poskytující předškolní vzdělávání pro děti ve věku 3 - 7 let. Mateřská škola se nachází nedaleko středu města Valašské Meziříčí a je zmodernizovaná. Třídy jsou vybaveny hračkami, které rozvíjí dětskou tvořivost, hudebními nástroji i audiovizuální technikou. V roce 2003 proběhla rozsáhlá rekonstrukce její budovy. Součástí mateřské školy je i školní jídelna, která se stará o to, aby děti dostávaly kvalitní a zdravou stravu. Ředitelkou této mateřské školy je paní Blanka Kadlecová.

Profilace mateřské školy je dlouhodobě směřována k výuce anglického jazyka, což umožňuje vyhledávání a identifikaci nadaných předškoláků v oblasti intelektu. Zaměření školního vzdělávacího programu Mateřské školy Kraiczova tedy nese název Problematika nadaných předškoláků. V příloze č. 3 je graficky znázorněn vývoj počtu dětí v Mateřské škole Kraiczova v letech 2008 – 2012.

V roce 2008 byl počet dětí 84, které byly rozdělené do třech tříd, konkrétně do třídy Berušek (jazyková třída s výukou angličtiny), třídy Myšek (věkově smíšená třída) a třídy Medvídků (také věkově smíšená třída). V roce 2009 byl zaznamenán pokles dětí o jedno a v následujícím roce se opět počet dětí zvýšil na 84. Od té doby se tento počet dětí nezměnil.

³⁴ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: *Rejstřík škol a školských zařízení* [online]. Rejstřík škol a školských zařízení [2013-03-28]. Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>

Počet pedagogických a nepedagogických pracovníků v letech 2008 – 2012 v příspěvkové organizaci MŠ je uveden v tabulce 3.10:

Tab. 3.10 – Vývoj počtu pracovníků v MŠ Kraiczova

Vývoj počtu pracovníků v MŠ Kraiczova					
Pracovník	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Pedagog	6	6	6	6	6
Nepedagog	4	5	5	5	5
Celkem	10	11	11	11	11

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z výročních zpráv v letech 2008 – 2012

V roce 2008 pracovalo v Mateřské škole Kraiczova 6 pedagogických pracovníků a 4 nepedagogičtí pracovníci. V roce 2009 bylo vytvořeno jedno nové pracovní místo pro nepedagogického pracovníka, a tudíž se počet pracovníků v této kategorii zvýšil o jednoho zaměstnance. Od roku 2009 se počet všech pracovníků mateřské školy stabilizoval na počtu 11.

Rozvaha Mateřské školy Kraiczova v letech 2008 – 2012 se skládá z aktiv a pasiv. Aktiva jsou tvořena ze stálých a oběžných aktiv, jak tomu bylo i u Mateřské školy Krhová. Mezi stálá aktiva patří dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý nehmotný majetek. Mezi oběžná aktiva patří zásoby, krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek. Přehled aktiv Mateřské školy Kraiczova v letech 2008 – 2012 je uveden v tabulce 3.11:

Tab. 3.11 – Aktiva MŠ Kraiczova (v tis. Kč)

Aktiva (v tis. Kč)					
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Aktiva celkem	1359,60	1430,71	1310,00	1443,01	1186,61
A. Stálá aktiva	803,58	734,26	666,00	769,15	683,21
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	803,58	734,26	666,00	769,15	683,21
B. Oběžná aktiva	556,02	696,45	644,00	673,86	503,40
Zásoby	56,45	43,79	43,00	73,19	69,44
Krátkodobé pohledávky	4,03	3,72	24,00	16,37	15,77
Krátkodobý finanční majetek	495,54	648,94	577,00	584,30	418,19

Zdroj: vlastní zpracování dle Rozborů hospodaření MŠ Kraiczova v letech 2008 – 2012

V roce 2008 byla celková aktiva 1 359,60 tis. Kč, z toho stálá aktiva tvořila 59,10 % a oběžná aktiva tvořila 40,90 %. V roce 2009 byla celková aktiva o 5,23 % vyšší. Nárůst se projevil především v oběžných aktivech, a to o 25,26 % oproti předcházejícímu roku. V roce 2010 byla stálá a oběžná aktiva téměř na stejné úrovni, rozdíl činil necelé 2 %. Největší položku v roce 2011 tvořil ze stálých aktiv dlouhodobý hmotný majetek, který byl o 15,49 % vyšší než v předcházejícím roce a z oběžných aktiv to byl krátkodobý finanční majetek, který byl vyšší o 1,27 % oproti roku 2010. V roce 2012 klesly oproti předchozímu roku všechny položky v aktivech, což mělo dopad na snížení celkových aktiv o 17,77 %, oproti roku 2008 se celková aktiva také snížila, konkrétně o 12,72 %.

Analýza pasiv je tvořena z vlastního kapitálu a cizího majetku. Mezi vlastní kapitál patří jmění účetní jednotky, fondy účetní jednotky a výsledek hospodaření účetní jednotky. Mezi cizí zdroje patří zejména krátkodobé závazky. Přehled pasiv Mateřské školy Kraiczova v letech 2008 – 2012 je znázorněn v následující tabulce (3.12):

Tab. 3.12 – Pasiva MŠ Kraiczova (v tis. Kč)

Pasiva (v tis. Kč)					
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Pasiva celkem	1359,60	1430,71	1310,00	1443,01	1186,61
C. Vlastní kapitál	1022,89	1092,92	939,00	1062,66	805,53
Jmění účetní jednotky	811,71	742,39	674,00	777,27	691,33
Fondy účetní jednotky	211,18	306,50	265,00	165,73	114,19
Výsledek hospodaření	0,00	44,03	0,00	119,66	0,00
D. Cizí zdroje	336,71	337,79	371,00	380,35	381,08
Krátkodobé závazky	336,71	337,79	371,00	380,35	381,08

Zdroj: vlastní zpracování dle Rozborů hospodaření MŠ Kraiczova v letech 2008 – 2012

Z tabulky je zřejmé, že trend celkových pasiv není jednoznačný. Finanční prostředky, které má k dispozici Mateřská škola Kraiczova, se ve sledovaném období střídavě mění. Vliv na to má jak vlastní kapitál, tak cizí zdroje. Vlastní kapitál zahrnuje vždy větší podíl finančních prostředků než cizí zdroje ve vztahu k celkovým pasivům. V roce 2008 činí vlastní kapitál 1 022,89 tis. Kč, což je 75,23 % z celkových pasiv. Cizí zdroje tedy představovaly 24,77 % z celkových pasiv. V roce 2009 měla Mateřská škola Kraiczova kladný výsledek hospodaření, který v předcházejícím roce vykazován nebyl. V roce 2010 se celková pasiva snížila o 0,92 % oproti roku 2009, což bylo ovlivněno poklesem vlastního kapitálu o 14,08 % a poklesem cizích zdrojů o 9,83 % oproti předcházejícímu roku. V roce 2011 se naopak

vlastní kapitál i cizí zdroje zvýšily, což mělo dopad na zvýšení celkových pasiv o 10,15 %. V roce 2012 opět celková pasiva poklesla, a to o 17,77 %.

Co se týče analýzy provozních nákladů a výnosů, tak náklady jsou tvořeny spotřebou materiálu, spotřebou energie, opravami a udržováním, cestovným, ostatními službami, mzdovými náklady, zákonným sociálním a zdravotním pojištěním, ostatními sociálními náklady, smluvními pokutami a úroky z prodlení. Dále se jedná o manka a škody, jiné ostatní náklady, odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, drobného majetku a ostatními finančními náklady. Přehled nákladů ve sledovaném období je znázorněn v tabulce 3.13:

Tab. 3.13 – Náklady MŠ Kraiczova (v tis. Kč)

Náklady MŠ Kraiczova (v tis. Kč)					
Náklady	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Spotřeba materiálu	590,67	605,53	661,48	557,32	566,95
Spotřeba energie	284,98	323,99	362,12	416,92	389,11
Opravy a udržování	70,85	40,50	35,13	40,00	114,13
Cestovné	1,54	4,09	3,09	2,73	2,35
Ostatní služby	119,39	153,05	156,26	170,62	193,96
Mzdové náklady	2085,52	2305,51	2311,69	2308,74	2505,99
Zákonné soc. pojištění	725,08	715,47	767,82	762,55	839,50
Zákonné soc. náklady	41,22	45,08	45,39	25,88	26,04
Ostatní soc. náklady	20,08	27,78	28,95	34,38	0,00
Sml. pokuty a úroky z prod.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Manka a škody	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jiné ostatní náklady	11,07	12,54	13,75	0,00	13,27
Odpisy DNM a DHM	52,38	69,33	67,97	74,84	85,95
Majetek DDHM	0,00	0,00	0,00	0,00	215,83
Ostatní fin. náklady	0,00	0,00	0,00	13,04	0,00
Náklady celkem	4002,78	4302,87	4453,65	4407,02	4953,08

Zdroj: vlastní zpracování dle Rozborů hospodaření MŠ Kraiczova v letech 2008 – 2012

Náklady v roce 2008 byly 4 002,78 tis. Kč, z toho největší položku tvoří mzdové náklady, které představují 52,10 % z celkových nákladů. Mateřská škola Kraiczova také podobně jako Mateřská škola Krhová zaznamenala v roce 2008 zvyšující se ceny energií a služeb. Výše ostatních služeb je spojena s náklady na povinné revize, náklady na monitorovací systém na zabezpečení budovy, poskytování webových stránek, deratizace, svoz odpadu apod. V roce 2009 se celkové náklady zvýšily o 7,50 % oproti předcházejícímu roku z důvodu zvýšení spotřeby materiálu, energie, cestovného, ostatních služeb, mzdových

nákladů apod. V roce 2010 se celkové náklady zvýšily o 3,50 % oproti roku 2009, ale byl zaznamenán pokles u nákladů na opravy a udržování, u cestovného a u odpisů. V roce 2011 klesly celkové náklady oproti roku 2010 o 1,05 %. V roce 2012 naopak celkové náklady vzrostly o 12,39 %. Ve srovnání s rokem 2008 je nárůst celkových nákladů o 23,74 %.

Mezi provozní výnosy se řadí tržby z prodeje služeb, tržby z pronájmu, úroky, čerpání fondů, ostatní výnosy z činnosti, dotace a příspěvky ze státního rozpočtu a z územně samosprávných celků. Přehled výnosů v letech 2008 – 2012 je znázorněn v následující tabulce (3.14):

Tab. 3.14 – Výnosy MŠ Kraiczova (v tis. Kč)

Výnosy MŠ Kraiczova (v tis. Kč)					
Výnosy	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Tržby z prodeje služeb	535,22	584,33	580,24	656,18	692,24
Tržby z pronájmu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Úroky	0,59	0,30	0,17	0,15	0,09
Čerpání fondů	39,14	0,00	93,00	40,00	247,42
Jiné ostatní výnosy	3,66	2,35	1,00	4,00	2,00
Příspěvky a dotace ze SR	0,00	0,00	3037,24	0,00	0,00
Příspěvky a dotace z ÚSC	3424,17	3759,93	742,00	3826,33	4011,33
Výnosy celkem	4002,78	4346,91	4453,65	4526,66	4953,08

Zdroj: vlastní zpracování dle Rozborů hospodaření MŠ Kraiczova v letech 2008 – 2012

Výnosy v roce 2008 představovaly částku 4 002,78 tis. Kč, na čemž se nejvíce podílela položka příspěvky a dotace z územně samosprávného celku, která tvořila 85,54 % z celkových výnosů. V roce 2009 byly celkové výnosy o 8,60 % vyšší než v předcházejícím roce, a to z důvodu zvýšení tržeb z prodeje služeb o 9,18 % a zvýšení příspěvků a dotací z územně samosprávného celku o 9,81 %. V roce 2010 dostala Mateřská škola Kraiczova vyšší příspěvek na provoz ze státního rozpočtu, čímž se snížily poskytnuté příspěvky a dotace od ÚSC. Celkové výnosy byly ale přesto o 2,46 % vyšší než v roce 2009. V roce 2011 byly celkové výnosy Mateřské školy Kraiczova o 1,64 % vyšší než v předcházejícím roce. Promítlo se zde například navýšení tržeb z prodeje služeb o 13,09 %. V roce 2012 se celkové výnosy ještě zvýšily o dalších 9,42 % oproti roku 2011. Ve srovnání s rokem 2008 je to nárůst celkových výnosů o 23,74 %.

4 Zhodnocení výsledků analýzy a formulace doporučení k hospodaření mateřských škol ve Valašském Meziříčí

V předchozí kapitole byla analyzována situace preprimárního vzdělávání ve Valašském Meziříčí. Práce byla zaměřena na vývoj počtu dětí v mateřských školách a na poskytnuté finanční prostředky od zřizovatele a ze státního rozpočtu. Dále byla provedena analýza hospodaření vybraných dvou příspěvkových organizací vykonávající činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí v letech 2008 – 2012. V této kapitole bude shrnuta situace preprimárního vzdělávání ve Valašském Meziříčí a bude provedeno zhodnocení výsledků analýzy a navrženo doporučení k hospodaření konkrétních mateřských škol.

Valašské Meziříčí má 10 mateřských škol, které zajišťují preprimární vzdělávání. Z těchto 10 mateřských škol je 8 příspěvkových organizací, které zřídilo město Valašské Meziříčí. Z Rejstříku škol a školských zařízení byl dle zřizovacích listin příspěvkových organizací vykonávajících činnost mateřských škol zjištěn nejvyšší povolený počet dětí, které mohou danou mateřskou školu navštěvovat. Jedná se o:

- Mateřská škola Hrachovec - nejvyšší povolený počet dětí je 30,
- Mateřská škola Kraiczova - nejvyšší povolený počet dětí je 84,
- Mateřská škola Krhová - nejvyšší povolený počet dětí je 84,
- Mateřská škola Křižná - nejvyšší povolený počet dětí je 90,
- Mateřská škola Podlesí - nejvyšší povolený počet dětí je 53,
- Mateřská škola Seifertova - nejvyšší povolený počet dětí je 170,
- Mateřská škola Štěpánov - nejvyšší povolený počet dětí je 140,
- Mateřská škola Vyhlička - nejvyšší povolený počet dětí je 224.

Tyto údaje jsou komparovány s údaji, které jsou uvedeny v příloze č. 1. Mateřskou školu Hrachovec navštěvuje 28 dětí a tento počet je stálý. Dle zřizovací listiny by tuto mateřskou školu mohly ještě navštěvovat 2 děti, tudíž je kapacita obsazená pouze na 93,33 %. Mateřskou školu Kraiczova navštěvuje v průměru 84 dětí, což znamená, že kapacita je využita na 100 %. Mateřská škola Krhová je zřízena pro 84 dětí a navštěvuje ji kolem 79 dětí. Tato mateřská škola je zaměřena na znevýhodněné děti, tudíž musí být brán ohled na to, že dětí v jednotlivých třídách musí být méně, co se ale týká běžné třídy, je kapacita využita na 100 %. Mateřská škola Křižná je zřízena pro 90 dětí a navštěvuje ji 84 dětí, tzn., že kapacita mateřské školy je využita na 93,33 %. Mateřskou školu Podlesí

může navštěvovat 53 dětí, ale kapacita je využita pouze na 47,18 %. Mateřská škola Seifertova má v průměru 160 dětí, tudíž má ještě několik volných míst, aby zaplnila kapacitu tříd. Mateřská škola Štěpánov je také využita většinou na 100 % a Mateřská škola Vyhlička má největší kapacitu v počtu dětí a je využita na 96,88 %.

Počet dětí je důležitým kritériem pro poskytování finančních prostředků jak od zřizovatele, tak ze státního rozpočtu, od kterého se výše finančních příspěvků a dotací odvíjí. Z tohoto důvodu jsou finanční prostředky, které mateřské školy dostávají na zabezpečení jejich činnosti, poskytovány v přiměřené výši, která odpovídá splněným kritériím.

Případová studie se týkala analýzy finančního hospodaření vybraných příspěvkových organizací vykonávajících činnost mateřských škol. Nyní bude následovat zhodnocení nákladů, výnosů a výsledku hospodaření ve sledovaném období u Mateřské školy Valašské Meziříčí, Krhová 445, okres Vsetín, příspěvková organizace, zkráceně Mateřská škola Krhová. Výsledek hospodaření v této mateřské škole v letech 2008 – 2012 je zachycen v následující tabulce 4.1:

Tab. 4.1 – Výsledek hospodaření MŠ Krhová v letech 2008 – 2012

Výsledek hospodaření MŠ Krhová			
Rok	Výnosy	Náklady	Výsledek
2008	4990,37	4990,37	0,00
2009	6978,38	6537,24	441,14
2010	6549,72	6549,52	0,20
2011	6608,55	6608,55	0,00
2012	7558,48	7558,48	0,00

Zdroj: vlastní zpracování, dle Rozboru hospodaření mateřských škol 2008 - 2012

Výnosy v roce 2008 byly ve výši 4 990,37 tis. Kč. V roce 2009 byly o 39,84 % větší, protože se zde promítla realizace projektu Rozšíření výuky speciálních tříd s bezbariérovým přístupem pro mikroregion Valašskomeziříčsko a Kelečsko, podporovaného evropskými fondy, jejichž investorem bylo město Valašské Meziříčí. V roce 2010 byly výnosy také vyšší než náklady a vytvořil se tak kladný výsledek hospodaření. V roce 2011 se výnosy zvýšily o 0,90 % oproti předcházejícímu roku a v roce 2012 se zvýšily o 14,37 %. Což je ve srovnání s rokem 2008 o 51,46 % více.

V roce 2008 byly **náklady** ve stejné výši jako výnosy, a to 4 990,37 tis. Kč. V roce 2009 byly o 31,00 % vyšší z důvodu realizace projektu v rámci evropských fondů. V roce 2010 byly ve srovnání s předchozím rokem vyšší o 0,20 % a v roce 2011 byly celkové náklady ve výši 6 608,55 tis. Kč, což představovalo o 0,90 % více. V roce 2012 celkové náklady zaznamenaly o 14,37 % oproti roku 2011. Nejvýznamnější položkou jsou náklady na mzdy a zákonné sociální pojištění a náklady spojené se spotřebou materiálu a energie.

Z analýzy nákladů a výnosů bylo zjištěno, že příspěvková organizace Mateřská škola Krhová vykazovala nulový nebo kladný **hospodářský výsledek** v letech 2008 - 2012. Nejvyššího výsledku hospodaření dosáhla Mateřská škola Krhová v roce 2009, a to ve výši 441,14 tis. Kč. Zhoršený výsledek hospodaření Mateřská škola Krhová v letech 2008 – 2012 neměla.

Mateřská škola Valašské Meziříčí, Kraiczova 362, okres Vsetín, příspěvková organizace, zkráceně Mateřská škola Kraiczova má tyto náklady, výnosy a výsledky hospodaření v letech 2008 – 2012, které jsou v následující tabulce (4.2):

Tab. 4.2 – Výsledek hospodaření MŠ Kraiczova v letech 2008 – 2012

Výsledek hospodaření MŠ Kraiczova			
Rok	Výnosy	Náklady	Výsledek
2008	4002,78	4002,78	0,00
2009	4346,91	4302,87	44,04
2010	4453,65	4453,65	0,00
2011	4526,66	4407,02	119,64
2012	4953,08	4953,08	0,00

Zdroj: vlastní zpracování, dle Rozboru hospodaření mateřských škol 2008 - 2012

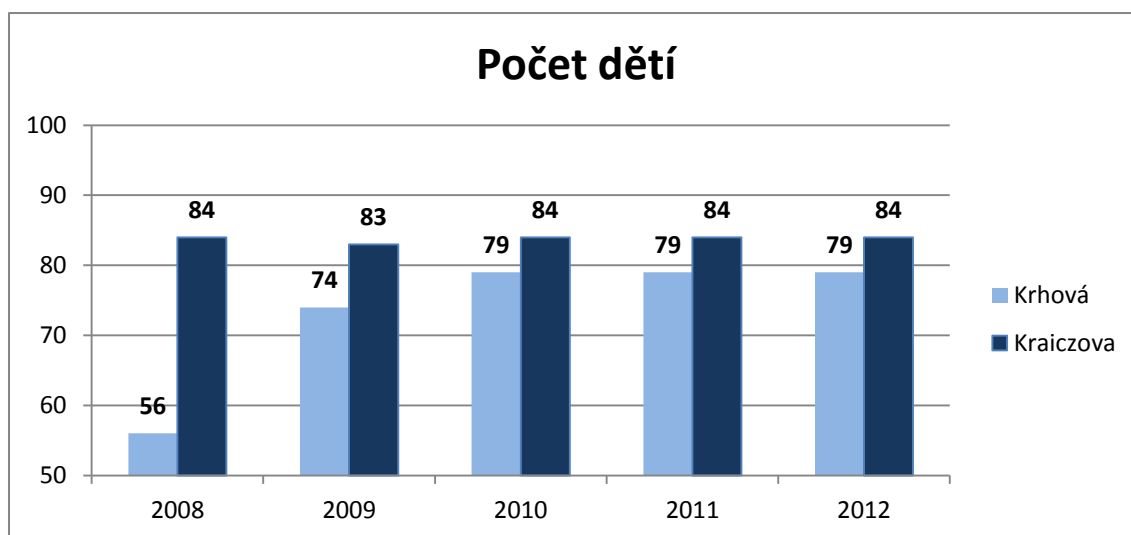
V roce 2008 představovaly **výnosy** 4 002,78 tis. Kč. V roce 2009 byly o 8,60 % vyšší než v předcházejícím roce. V roce 2010 byly výnosy Mateřské školy Kraiczova vyšší o 2,46 % než v roce 2009. V roce 2011 tvořily částku 4 526,66 tis. Kč, což představuje o 1,64 % víc než v roce 2010. Nejvyšší výnosy byly však v roce 2012, které ve srovnání s rokem 2008 byly vyšší o 23,74 %.

Nejnižší **náklady** ve sledovaném období byly v roce 2008, a to 4 002,78 tis. Kč. V roce 2009 byly o 7,48 % vyšší než předcházející rok. V roce 2010 celkové náklady ještě stouply a zvýšily se o 3,50 %. V roce 2011 klesly o 1,05 %. V roce 2012 tvořily stejnou částku jako výnosy a tudíž mají ve srovnání s rokem 2008 také nárůst o 23,74 %.

Analýza nákladů a výnosů zjistila, že kladný **výsledek hospodaření** měla Mateřská škola Kraiczova v roce 2009 a v roce 2011. Jinak měla nulový výsledek hospodaření a žádný zhoršený výsledek hospodaření.

S ohledem na dodržení stanoveného cíle diplomové práce je potřeba kromě analýzy hospodaření také zhodnotit kapacitu dětí a návštěvnost dětí v konkrétních dvou příspěvkových organizacích vykonávající činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí. Podle zřizovacích listin je nejvyšší kapacita dětí, kterou mohou tyto mateřské školy pojmout, 84. Ve sledovaném období byla kapacita dětí v mateřských školách znázorněna v následujícím grafu 4.1:

Graf 4.1 – Počet dětí

Zdroj: vlastní zpracování dle Rozborů hospodaření mateřských škol 2008 – 2012

Co se týká **Mateřské školy Krhová**, tak v roce 2008 byl počet dětí 56, což nebylo dostatečně efektivní, neboť nebyly využity celkové kapacity mateřské školy Krhová, a to 84 míst. Chybělo 28 dětí, což je 33,33% z celkové možné kapacity. V dalším roce se počet dětí zvedl na 74 a od roku 2010 navštěvuje Mateřskou školu Krhová 79 dětí. Kapacita mateřské školy nemůže být plně naplněna, protože mateřská škola má speciální třídy, které jsou naplňovány dle vyhlášky menším počtem dětí než třídy běžné. Proto není dle zřizovací

listiny počet dětí využit na 100 %, ale z hlediska zaměření tříd je kapacita dětí využita efektivně.

Co se týká **Mateřské školy Kraiczova**, tak ve sledovaném období se počet dětí udržuje většinou na maximální úrovni využití kapacit počtu dětí. Z grafu je zřejmé, že kromě roku 2009, kde navštěvovalo tuto mateřskou školu 83 dětí, je kapacita dětí využita na 100%. Tudíž kapacita návštěvnosti mateřské školy je využita zcela.

Mateřské školy se snaží hospodařit efektivně a účelně, jak vyplývá z analýzy výsledku hospodaření. Snaží se využívat své kapacity a všechny své zaměstnance. Aby jejich hospodaření bylo ještě více efektivní a hospodárné, navrhovala bych několik opatření. Tato opatření budou přirovnána k úspěšné firmě, která by chtěla být ještě úspěšnější. Zaměří se tedy na tzv. 4 P – produkt, cena, distribuce a propagace.

Za **produkt** se zde bude považovat zkvalitnění poskytování služeb preprimárního vzdělávání. Jedná se například o častější školení či doplnění vzdělání pedagogických pracovníků v oblasti rozvíjení osobnosti dítěte, v oblasti motivace a aktivní účasti dítěte, činnosti a hry zaměřené na práci v týmu. Také by se zde dalo zahrnout prostředí, ve kterém děti a pedagogové tráví čas. Vybrané mateřské školy ve Valašském Meziříčí mají příjemné pracovní prostředí, opravené budovy i školní zahrady.

Cena za poskytování preprimárního vzdělávání je daná tzv. školkovným, které platí rodiče přímo mateřským školám a je to tedy jejich zdroj příjmů. Opatření, které se týká ceny, by mohlo spočívat ve spolupráci s více právníckými osobami, které by mateřským školám poskytovaly sponzorské příspěvky pro potřeby dětí. Mateřská škola by například mohla spolupracovat s konkrétním podnikem, kterému by přednostně umísťovala děti zaměstnanců do svého zařízení a podnik by tak byl motivován se spolupodílet na financování jejího provozu.

Co se týká **distribuce**, tak vybrané mateřské školy jsou po pozemní komunikaci dostupné. Konkrétně Mateřská škola Krhová se nachází v klidné zóně, protože zde není přímý přístup na hlavní cestu, která by mohla děti rušit. Za mateřskou školou se nachází parkoviště, které slouží jak pro zaměstnance mateřské školy, tak pro rodiče, které své děti do mateřské školy dopravují. Děti zde mají k dispozici velkou školní zahradu a nedaleko od mateřské školy se nachází les. Co se týká Mateřské školy Kraiczova, tak ta se nachází nedaleko centra Valašské Meziříčí na sídlišti. Děti zde mají také školní zahradu a nejsou rušeny auty od hlavní cesty. Oproti Mateřské škole Krhová nemají vybudované samostatné parkoviště pro zaměstnance a rodiče a používají parkovací místa před branou mateřské školy, jakož

i parkovací místa na sídlišti a okolo cesty. Doporučení tedy spočívá v úpravě příjezdové cesty a vybudování parkovacích míst, což je důležité také s ohledem na vyšší bezpečnost dětí.

K **propagaci** mateřských škol slouží jejich webové stránky. Ty by měly být přehlednější, častěji aktualizované a měly by obsahovat základní informace pro rodiče. Mateřské školy by se měly více prezentovat v místních novinách a městském zpravodaji, zveřejňovat své úspěchy. Mohly by mít svou vlastní reklamu, písničku, logo či plakát. Mateřské školy by se měly snažit ještě více zapojovat do různých společných projektů a akcí pro děti a tímto se dostat do širšího podvědomí občanů města Valašské Meziříčí.

Je správné, že každá z vybraných příspěvkových organizací vykonávající činnost mateřské školy má **jiné zaměření**. Jedna se orientuje na zařazení znevýhodněných dětí do běžného života a druhá se orientuje na hledání potenciálů a talentů skrze výuku cizího jazyka. Rodiče tak mají možnost zvolit to nejvhodnější předškolní zařízení pro své dítě.

Porovnáním hospodaření v jednotlivých letech 2008 – 2012 bylo zjištěno, že mateřské školy hospodaří s finančními prostředky účelně. Snaží se dosáhnout kladného výsledku hospodaření. Výnosy a náklady se jim většinou rovnají, tudíž nemají záporný výsledek hospodaření. Mateřské školy se ve sledovaném období neustále snaží o zlepšení, zmodernizování a zpříjemnění svého působiště. Chtějí vytvořit příjemné prostředí, jak pro děti, tak pro své zaměstnance. Příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí se snaží využít každou korunu, kterou dostanou formou příspěvku od zřizovatele na provoz či jiné náklady nebo ze státního rozpočtu. S tímto je spojeno dodržování určitých zásad a pravidel, podle kterých zřizovatel rozhoduje, zda finanční prostředky dané mateřské škole poskytne a v jaké výši. Analýzou hospodaření finančních prostředků bylo zjištěno, že finanční prostředky, které mateřské škole zřizovatel poskytl, byly plně využity k tomu účelu, pro který byly určeny.

Náklady mateřských škol jsou spojené se situacemi, které se v daných letech staly nebo které byly naplánovány, aby proběhly. Například v Mateřské škole Krhové musely být provedeny opravy po povodních v roce 2011, což ovlivnilo výši výdajů. Také v Mateřské škole Kraiczově se průběžně opravuje budova. Byla vyměněna okna za plastová či vstupní dveře. Vše musí probíhat podle norem a musí se dbát na bezpečnost dětí, musí být zavedena preventivní opatření, například branky na plotech musí být opatřeny zámky, aby děti neutekly apod. **K eliminaci provozních nákladů** by bylo vhodné postupně investovat do solárních panelů či úsporných spotřebičů (například spotřebiče do kuchyně apod.). Tyto náklady se určitě brzy vrátí formou nižší spotřeby energií.

5 Závěr

Diplomová práce je zaměřena na ekonomické zabezpečení preprimárního vzdělávání ve Valašském Meziříčí. Cílem práce bylo na základě zhodnocení finančního hospodaření mateřských škol ve Valašském Meziříčí v letech 2008 – 2012 navrhnout doporučení pro zkvalitnění hospodaření příspěvkových organizací vykonávajících činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí.

Pro účely analýzy hospodaření příspěvkových organizací vykonávající činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí byly vybrány dvě mateřské školy, a to Mateřská škola Krhová a Mateřská škola Kraiczova.

V teoretické části se diplomová práce zabývala správou školství v České republice, vymezením preprimárního vzdělávání a jeho financováním. Dále se práce zaměřila na finanční hospodaření příspěvkových organizací vykonávající činnost mateřských škol, jejich právním vymezením a peněžními fondy, které může příspěvková organizace dle zákona tvořit.

V praktické části se diplomová práce zabývala ekonomickým zabezpečením preprimárního vzdělávání ve Valašském Meziříčí a následnou případovou studií, na které byla provedena analýza hospodaření vybraných mateřských škol ve sledovaném období 2008 – 2012. Diplomová práce se v případové studii zaměřila na počet dětí navštěvující příspěvkovou organizaci vykonávající činnost mateřských škol a vývojem a počtem pracovníků, ať už se jedná o pedagogy či nepedagogy. Dále byla provedena analýza aktiv a pasiv a analýza nákladů a výnosů vybraných mateřských škol.

Hospodaření se u vybraných příspěvkových organizací vykonávající činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí snažilo být ziskové anebo alespoň vyrovnané, což se těmito vybraným dvěma předškolním zařízeními podařilo. V roce 2009 a 2010 byl evidován kladný hospodářský výsledek v Mateřské škole Krhová. V roce 2009 to bylo 441,14 tis. Kč a v roce 2010 to bylo 0,20 tis. Kč. V Mateřské škole Kraiczova také evidovali v roce 2009 kladný hospodářský výsledek s částkou 44,05 tis. Kč. O dva roky později vykazovali výsledek hospodaření ve výši 119,64 tis. Kč.

Dle zřizovací listiny mají obě vybrané mateřské školy kapacitu 84 dětí. V Mateřské škole Krhové se počet dětí zvyšoval a nyní se udržuje na úrovni 79 dětí. V Mateřské škole Kraiczova je počet dětí využitý ve sledovaném období, až na rok 2009, na 100%.

Co se týká počtu pracovníků, tak v roce 2009 byla se souhlasem zřizovatele a Krajského úřadu Zlínského kraje rozšířena výuka ve speciálních třídách pro děti s kombinovanými vadami v rámci projektu z evropského fondu v Mateřské škole Krhová. Z tohoto důvodu byla vytvořena nová pracovní místa a od tohoto roku je počet zaměstnanců 17, z toho 11 pedagogických pracovníků a 6 nepedagogických pracovníků. V Mateřské škole Kraiczova bylo v roce 2008 pracovníků 10 a v roce 2009 se navýšilo ještě o jedno. V současné době má Mateřská škola Kraiczova 11 zaměstnanců, z toho 6 pedagogických a 5 nepedagogických zaměstnanců.

Mezi doporučení, která vyplynula z analýzy hospodaření, bych navrhla opatření týkající se 4 P – produkt, ceny, distribuce a propagace. Opatření se týkají zkvalitnění poskytovaných služeb preprimárního vzdělávání formou častějšího školení pedagogických pracovníků, získání dalších právnických osob jako sponzorů těchto příspěvkových organizací, vybudování parkoviště pro Mateřskou školu Kraiczova, modernizaci webových stránek, větší osvětu v médiích a eliminaci nákladů formou postupných investic do solárních panelů či úsporných spotřebičů.

První hypotéza vycházela z předpokladu, že mateřské školy dostávají přiměřenou výši finančních prostředků od zřizovatele i od státního rozpočtu na zabezpečení jejich činnosti. Tato hypotéza se potvrdila. Příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřských škol dostávají finanční prostředky na základě určitých kritérií, kterým je počet dětí v mateřské škole. Získané finanční prostředky od zřizovatele i ze státního rozpočtu využívají v plné výši.

Druhá hypotéza se zabývala rozpočtem vybraných mateřských škol ve Valašském Meziříčí a jejich maximálním využíváním kapacit v počtu dětí. Tato hypotéza se potvrdila částečně. S daným rozpočtem dosahovaly vybrané mateřské školy vyrovnaného hospodářského výsledku. Ve sledovaném období měly obě dvě analyzované mateřské školy kladný výsledek hospodaření pouze ve dvou letech, jinak byl výsledek hospodaření vyrovnaný. Důležité ovšem je, že ve sledovaném období nebyla vykázána ztráta. Mateřská škola Krhová své kapacity v počtu dětí podle zřizovací listiny plně nevyužívá, ale z hlediska kapacity v počtu dětí v běžné třídě ano. Mateřská škola Kraiczova svou kapacitu v počtu dětí využívá, s výjimkou jednoho roku, na 100 %.

Závěrem bych shrnula, že analýza hospodaření vybraných příspěvkových organizací vykonávajících činnost mateřských škol ve Valašském Meziříčí dokazuje, že paní ředitelky umí hospodařit s přidělenými finančními prostředky, a to účelně, efektivně a hospodárně.

Seznam použité literatury

Monografická publikace

- [1] KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol*. 3. aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 2010, 352 s. ISBN 978-807-2253-197.
- [2] MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 192 s. ISBN 978-80-7263-664-8.
- [3] MATĚJŮ, Petr a Jana STRAKOVÁ. *Nerovné šance na vzdělání: vzdělanostní nerovnosti v České republice*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2006, 411 s. ISBN 80-200-1400-4.
- [4] NEKUDA, Vladimír. *Okres Vsetín: Rožnovsko, Valašskomeziříčsko, Vsetínsko*. 1. vyd. Valašské Meziříčí: Hvězdárna, 2002. 963 s. Vlastivěda moravská (Muzejní a vlastivědná společnost), sv. 68. ISBN 80-86298-09-4.
- [5] OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
- [6] PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, 441 s. ISBN 80-863-9521-9.
- [7] POLIÁN, Milan. *Organizace a činnost veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001, 342 s. ISBN 80-717-5098-0.
- [8] STIGLITZ, Joseph E. *Ekonomie veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1997, 661 s. ISBN 80-716-9454-1.
- [9] VALENTA, Jiří. *Právní rámec řízení škol a školských zařízení*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o, 2010. 340 s. ISBN 978-80-87173-16-9.
- [10] VALENTA, Jiří. *Zákoník práce ve školské praxi*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2012, 397 s. ISBN 978-808-7173-213.
- [11] ŠIKÝŘ, Martin, David BOROVEC a Irena LHOTKOVÁ. *Personalistika v řízení školy*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 199 s. Řízení školy. ISBN 978-807-3579-012.

Právní předpisy

- [12] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění, ve znění pozdějších předpisů
- [13] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění
- [14] Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [15] Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích, ve znění pozdějších předpisů
- [16] Zákon č. 262/2006, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- [17] Zákon č. 218/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů,
- [18] Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů,
- [19] Vyhláška č. 2005/492 Sb. o krajských normativech
- [20] Vyhláška MŠMT ČR č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů
- [21] Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů

Seriálová publikace

- [22] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008, MŠ Krhová, p. o., Krhová 2008
- [23] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009, MŠ Krhová, p. o., Krhová 2009
- [24] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010, MŠ Krhová, p. o., Krhová 2010
- [25] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2011, MŠ Krhová, p. o., Krhová 2011
- [26] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2012, MŠ Krhová, p. o., Krhová 2012
- [27] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008, MŠ Kraiczova, p. o., Valašské Meziříčí 2008
- [28] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009, MŠ Kraiczova, p. o., Valašské Meziříčí 2009
- [29] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010, MŠ Kraiczova, p. o., Valašské Meziříčí 2010

- [30] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2011, MŠ Kraiczova, p. o., Valašské Meziříčí 2011
- [31] Rozbory hospodaření příspěvkové organizace za rok 2012, MŠ Kraiczova, p. o., Valašské Meziříčí 2012

Ostatní dokumenty

- [32] Harmonogram rozpisu rozpočtu – krajské školy
- [33] Harmonogram rozpisu rozpočtu – obecní školy
- [34] Koncepce školství na území města Valašské Meziříčí
- [35] Obecná pravidla tvorby příspěvku
- [36] Přechodná metodika tvorby rozpočtu
- [37] Základní principy rozpisu a přidělení finančních prostředků na přímé vzdělávací výdaje
- [38] Principy normativního rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2012
- [39] Metodický pokyn k odměňování pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců škol a školských zařízení a jejich zařazování podle 16-ti třídního katalogu prací, č. j.: 30 207/2003-25

Elektronický záznam

- [40] Národní ústav pro vzdělávání: *O nás. Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Národní ústav pro vzdělávání [2012-12-19]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vse-o-nuv>
- [41] Ústav pro informace ve vzdělávání: *Ústav pro informace ve vzdělávání* [online]. Ústav pro informace ve vzdělávání [2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/link/ustav-pro-informace-vzdelavani>
- [42] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: *Rejstřík škol a školských zařízení* [online]. Rejstřík škol a školských zařízení [2013-03-28]. Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>
- [43] Valašské Meziříčí: *Valašské Meziříčí* [online]. Valašské Meziříčí [2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.valasskemezirici.cz/>
- [44] Zlínský kraj: *Informační a vzdělávací portál školství Zlínského kraje* [online]. Zlínský kraj [2013-03-27]. Dostupné z:

<http://www.zkola.cz/zkedu/management/oddelenirozpoctuafinancovaniskolstvivioprenesenepusobnosti/zakladniinformaceprovsechnytypyskol/zakladniprincipyrozpisurozpocht u/37168.aspx>

- [45] Mateřská škola Krhová: *Mateřská škola Krhová* [online]. Mateřská škola Krhová [2013-03-05]. Dostupné z: <http://mskrhova.blog.cz/>
- [46] Mateřská škola Kraiczova: *Mateřská škola Kraiczova* [online]. Mateřská škola Kraiczova [2013-03-05]. Dostupné z: <http://www.mskraiczova.cz/>

Zkratky

ČR	Česká republika
DDHM	Dlouhodobý drobný hmotný majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
KZÚV	Krajské zařízení ústavní výchovy
MP	Mzdové prostředky
MŠ	Mateřská škola
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MÚ	Městský úřad
NIV	Neinvestiční výdaje
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
PO	Příspěvkové organizace
PZ	Počet zaměstnanců
SR	Státní rozpočet
ŠVP	Školní vzdělávací program
ÚSC	Územní samosprávný celek

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. - autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;
- bylo sjednáno, že v VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. 04. 2013

Bc. Hana Martinátová

Seznam příloh

Příloha č. 1 Vývoj počtu dětí v jednotlivých mateřských školách

Příloha č. 2 Počet dětí v MŠ Krhová

Příloha č. 3 Počet dětí v MŠ Kraiczova

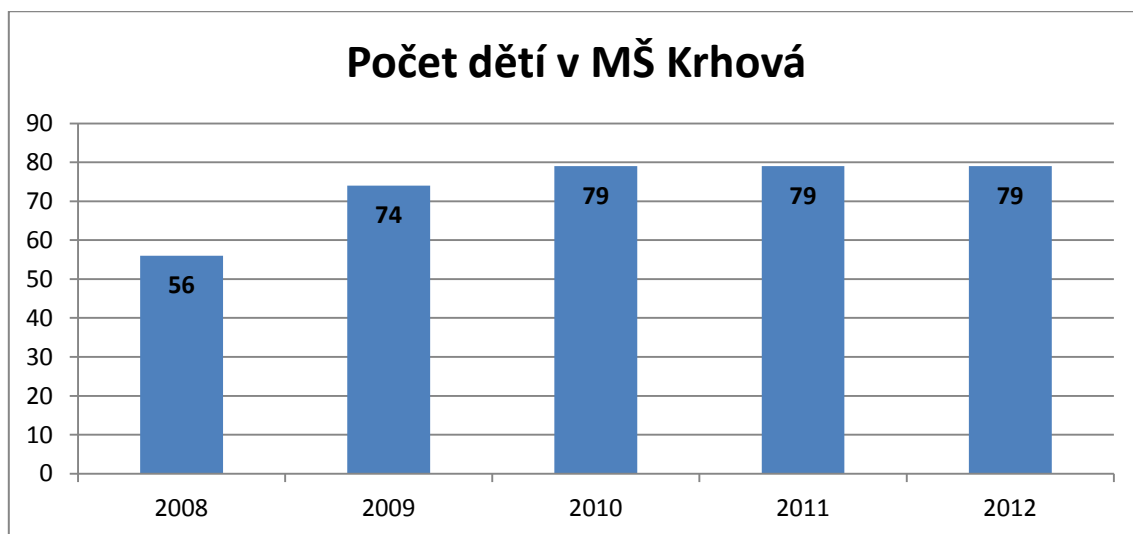
Přílohy

Příloha č. 1 – Vývoj počtu dětí v jednotlivých mateřských školách

Vývoj počtu dětí v jednotlivých mateřských školách					
Mateřská škola	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
MŠ Bynina	16	28	27	28	28
MŠ Hrachovec	28	28	28	28	28
MŠ Kraiczova	84	83	84	84	84
MŠ Krhová	56	74	79	79	79
MŠ Křižná	84	84	84	84	84
MŠ Podlesí	25	25	25	25	25
MŠ Poličná	46	46	46	46	46
MŠ Seifertova	160	159	160	162	162
MŠ Štěpánov	140	138	140	140	140
MŠ Vyhlídka	157	215	216	216	217
Celkem	796	880	889	892	893

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z MÚ Valašského Meziříčí

Příloha č. 2 - Počet dětí v MŠ Krhová

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z MÚ Valašského Meziříčí

Příloha č. 3 – Počet dětí v MŠ Kraiczova

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z MÚ Valašského Meziříčí